

特别说明

此资料来自豆丁网(<http://www.docin.com/>)

您现在所看到的文档是使用**下载器**所生成的文档

此文档的原件位于

<http://www.docin.com/p-109575195.html>

感谢您的支持

抱米花

<http://blog.sina.com.cn/lotusbaob>

يوللىغۇچىدىن: ئاتاقلىق ئۇيغۇر شائىرى ۋە تارىخچىسى موللا شاكىر ئۇيغۇر كىلاسسىك ئەدەبىيات ۋە تارىخ سەھىپىسىدە كۆزگە كۆرۈنگەن تۆھپىسى بار شائىرلاردىن بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

موللا شاكىر 1802- يىلى تۇغۇلغان بولۇپ، ۋاپاتى توغرىلىق ئېنىق مەلۇمات يوق، " زەپەرنامە " ئاپتورنىڭ يېرىك ئەمگەكلىرىنىڭ بىرى بولۇپ، بۇ ئەسەرنىڭ بىرنەچچە خىل قوليازما نۇسخىسى ساقلانماقتا. بۇ داستاندا ئاقسۇ خەلقىنىڭ مانجۇ ئىستىباداتلىرىنىڭ زۇلۇمىغا قارشى كۆرسىتىشى ۋە باتۇرلارچە ئېلىپ بارغان ئۇرۇشلىرى تەسۋىرلەنگەن بولۇپ، بىز بۇ قېتىم بۇ ئەسەرنىڭ " ئاقسۇ ئەدەبىياتى " ژۇرنىلىنىڭ 1981- ۋە 1982- يىللىق سانلىرىدا تونۇشتۇرۇلغان نۇسخىسى ئاساسىدا تور بېتىمىزگە يوللىدۇق. بۇ نۇسخىدا ئەسلى ئەسەرنىڭ تىلىغا سادىق بولۇش ئاساسىدا بۇرۇنقى ئۇيغۇر ئېلىپبەسىگە كىرگۈزۈلمىگەن " ئۆ، ئۇ " ھەرپلىرى ھازىرقى ئىملا قايدىسى بويىچە قوشۇلغاندىن سىرت، ئەسلى ئەسەردە ئىزاھات بېرىلگەن سۆزلەر قىزىل رەڭ بىلەن بېرىلىپ يان تەرىپىگە ئىزاھاتى بېرىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا سۆز ئىبارىلەر ئۆزگەرتىلمەي ئەينى بويىچە بېرىلدى.

ھۆرمەت بىلەن: ئورخۇن ئۇيغۇر تارىخى تور بېتى

ئەسەرنىڭ ULY يېزىقىدىكى نۇسخىسى:

<http://www.biliwal.com/GoogleTap_SG_post_t_1524.html>

سىرىلىك USY يېزىقىدىكى نۇسخىسى:

<http://emeran.narod.ru/Molla-Shakir_zepername.html>

زەپەرنامە

موللا شاكىر

تورغا يوللىغۇچى : ئورخۇن ئۇيغۇر تارىخى تور بېتىدى Yawuz ئەپەندى

موللا شاكىر ئۆز زامانىسىدا ئۆتكەن مۇئەللىپلەر ۋە شەرق يازغۇچىلىرىنىڭ ئادىتى بويىچە " زەپەرنامە " داستانىنى باشلاشتىن ئىلگىرى " ھەمد " ۋە " نائىتلەر " نى يازغاندىن كېيىن داستاننىڭ بىر بۆلۈمىنى قوزغىلاڭغا باشچىلىق قىلغان خوجىلارنىڭ تارىخىغا بېغىشلاپ شۇنداق يازىدۇ:

مۇبارەك ئاتى ئاتى خۇاجە سەيىد جاما،

ئۇلۇغ كىشى مەنىسىدە

ئولەرقۇتى ئەقتاپ ساھىپ كامال.

ئادەمنىڭ ياخشىسى

بەشارەت بېرىپ ئەردى خەيرى بەشەر،

ددى چىنى ماچىنغا ئەيلەڭ سەپەر.

بار ئەرمىش بۇ ماچىندا شەھرى كېتەك،

قىرىق شەھەر دېدى بەزىلەر قىرىق يەك.

دۇئا بىلەن ئەيلەڭ ئۇلارنى ھالاك،

توپا ئاستىدا

ھەممە قەۋمى بەد قاغۇسى زىرى خاك.

ئاقسۇنىڭ بۇرۇنقى نامى

بارۇرسىز مازار تاغ بىلە ئەردەۋىل،

ئۆتەر ئۆمرىڭىز دەۋرى ئون ئىككى يىل.

كى ئاباد ئېتىپ ئەيلەڭىز خانىقاھ،

.....

بولۇر ئول زەمىن مەنزىلى تەكبەگاھ.

.....

ئاتا ئەيلىمىگەي ھەق ساڭا بىر ئوغۇل،

كۆڭۈل بولماغاي شادلىقتىن مۇلۇل.

مۇبارەك ئاتى مەۋلەۋى ئەرشىدىن،

دىن يولىغا باشلىغۇچى

ئۆزى قۇتپىدۇر مۇرشىدى راھىدىن.

مۇسۇلمان بولۇر تاغدا تۇغلۇق تۆمۈر،

بولۇپ ئەھلى ئىسلامدا ئەتكەي ئۆمۈر.

ئىلە شەھرىنى دىنى ئىسلام ئاچىپ،

جەھان سەپپەسىگە جاۋاھىر ساچىپ.

ئىلەنىڭ ئاتى ئەردىكى بولغۇسۇن،

بايان ئەيلەين مەخپى سۆز قالماسۇن.

ئۇلار مەنزىلى بولدى بولدى شەھىرى كۈسەند،

بولۇپ مەخپى سۆزلەردىن ئاگاھسەن.

كۈسەندىنىڭ ئاتى بولدى ئاندىن كۇچا،

كۇچادا بولۇر مەنزىلى تەكپەگاھ. تايانچ بازار، قورغان، قەلئە

كۇچا شەھرىنىڭ چۆرەسى تاشدۇر،

خوجام مەنزىلى كىم چاھار باغدۇر.

كۇچا شەھرىدە شاھى ئالىي جاناپ،

تولۇق قىلدى مەشرىقىدا ئول ئاپتاپ.

گەھى ئەيتۇر ئەردى خالايققا دەرس،

سۆزنىڭ قىسقىسى

مۇرىد تەربىيەت ئەيلەدى ئەلغەرەز.

بۈگۈر، كورلا ۋۇ شەھرى تۇرپان، قۇمۇل،

قىلىپ جانۇدىل بەيئەتنى قوبۇل.

كۇچا شەھرىنى ئەيلەدى پايتەخت.

قىلىپ پادىشاھلىقنى ئولنىڭ بەخت.

يانا كاشغەر، ياركەندۇ، خوتەن،

تۇتۇپ يارلىقنى ھەممە جانۇتەن.

يانا شەھرى بەر-بەربىلەن ئەردەۋىل،
خەلق رىۋايەتلىرىگە ئاساسلانغاندا
ئۇچتۇرپاننىڭ ئەرەپچە ئىسمى

تۇرۇپ خىزمەتدە ھەممە جانۇدىل.

كەل ئى ۋە ئىزگۈي بىر سۇخەن سازقىل،

قىلىپ قىسسە كۆتە سۆزۈڭ ئازقىل.
قىسقا

كى يۈز يەتمىش ئۈچ يىل سەككىز شەھەر،

خەلق ئۈستىدە تاپتى مەنچىڭ زەپەر.

بۇ مۇددەتتە مەنچىڭلار، قالماق سوراپ،

رەئىيەتنى قىلدى ئۇلار بەك خاراپ.
پۇقرا، خەلق

كېتىپ ئىلگىدىن شۇنچە مۇددەت ئۆتۈپ،

خوجاملارغا كەلدى پەلەك چۆرگۈلۈپ.

كېتىپ ئاتىش بەشتە قالماق تامام،

كى يۈز سەككىزىدە بۇ مەنچىڭ مودام.

قاتتىق جەڭ

جاھانگىر كېلىپ ئەيلەدى جەڭگى سەخت،

بۇل كاشىغەردە قالدى ھەممە تاغۇ - تەخت.

يانا قىلدۇرۇپ كاللا بىلەن مۇنار،

بۇ كاشىغە زېمىنىغا كېلىپ ئۈچ قاتار.

قاچىپ كەتتىلەر يايىداغ ئاتقا مېنىپ،

بۇ ئالتۇن، كۈمۈشنى مەنچىڭغا بېرىپ.

پېقىرغا دېدى بىرنەچچە يارى خاس،

نەچچە ئەھلى بەزمى جاۋاھىر شۇناس.

قىلىنسا بۇ جەڭنامىنى بىر كىتاب،

ئوقۇغان ئىشتىكەنلەر تاپقاي ساۋاپ.

ئۆمۈردە باقى يوق، بۇ پانى جاھان،

دۇنيا

قالۇر دەھردە ئۇشۇ نام - نشان.

ئۆزۈم ھەم قېرى، ئاجىزۇ - بى قوبۇل،

مىزاجىم زەئىپ ئەردى تەبىئىم مولۇل.

بۇ سۆز نەزىم قىلغۇنچە يوقتۇر جامال،

بۇ زېھنىم پارامۇش ئۆزۈم كەنگ لال. پارامۇش = ئۇنتۇتقاق. كەنگ = گاچا. لال = تىلى كالۋالاشماق

سۆزۈمدە گەر بولسا سەھۋۇ، خاتا،

بولۇپتۇ كەرەم بىرلە قىلغىل ئاتا.

كىتابىمغا قويدۇم "زەپەر" نامە ئات،

تىزىم نەزىمگە سۆزنى بائىشقات.

نەسىھەت قىلغۇچى. رىئايەت

كەل ئى ۋە ئىزىڭى ئەيلىگىل راۋىيان،

قىلغۇچى

قىلىپ ئاقسۇدىن بىر داستان.

بۇزۇلمىش بىر ۋاقتىدا شەھيار، كۇچا،

قارشى چىقماق

كۇچاردىن خۇرۇج ئەيلەدى بىر خوجا.

شۇ چاغدىكى مەنچىڭنىڭ بىر

بۇ ئامبان ئىشتىتى بىر يەڭلىغ خەبەر،

ئامبىلى

تەشۋىش

ئىچىگە توشتى ئۇنىڭ بىر شۇرى شەر.

ھېكىم بەگنى قىچقىر، دېدى شۇل زامان،

قاراڭغۇ كۆزىگە بۇ روشەن جاھان.

ددى، ئى سايد بەگ ئىلاجىنى قىل،

بايان ئەيلە بىزلەرگە روشەن دەلىل.

ئەركەك شەر، باتۇر مەنسىدە

چىقىپتۇ شۇ كۈنلەردە بىر شىرى نەر،

بارابەر بولۇرغا قېنى ياخشى ئەر.

مابادا چىقىپ باي ۋە سايرامغا،

كېلۇر ئاقسۇغا سۈبھىدىن شامغا.

يىغىلدى ھەممە ئەھلى سەردارى چىن،

كېڭەش - مەسلىھەتلەر قىلدىلەر ئانچۇن.

كى دارىن غالداي دالۋىيەسى،

فېيە، چىڭشا يۈن، زۇڭيا ۋۇ شويەسى.

ھېكىم ئىشكىئاغا، غەزىنچى، شاڭ بېگى،

بۇ ئىشغۇلۇ دىۋان، مىراب مىڭ بېگى.

كېلىپ بىر تەرەپتىن چېرىك ئامبانى،

بۇ سۆز چىن مۇدۇر، بارمۇدۇر يالغانى.

بۇ ئامبان دالۋىيە چېرىك خۇمەس،

بۇ تاشلاڭ بولۇپتۇ ھېلى نان يىمەس.

كېلىپ باي سايرامدا چېرىك يىغار،

ئۇلار پاشا ئەردى بولۇپ ئەمدى مار.

بۇ ئونباش بىلەن قوشتاي يانچىدىن،

يۇقارقىلار باي ناھىيىسىدىكى يەر ناملىرى

بۇ نە يىپۇت، دابانچى، شاختۇرا كانچىدىن.

—— تاييارلىغۇچىدىن

دېدى خۇنرەزىلەركەلسە لەشكەر يىغىپ،

بارابەر بولۇر ئالدىغا كىم چىقىپ.

دېدى سايد بەگ ئىلاجى نەدۇر؟

بۇ ئەيىغان سۆزۈڭنىڭ جاۋابى نەدۇر؟

بۇ قۇربان بىلەن ئەيىۋاڭ - ئەيىۋۇپ قېنى؟

بۇ زىۋازلەر يوق قىلىپتۇر ئېنى.

بۇ تۇنگان بىلەن چەنتۇ بولدى شېرىك،

ئۇلار ئەمدى قويمايدۇ بىزنى تىرىك.

ئەگەر ئاقسۇدا بولسا ئەيىۋاڭ ھايات،

قىلۇر ئەردى بىزنى غەمدىن نەجات

جەنۇپتىكى ئالتە شەھەر.

بۇ نەنلۇ ۋە باچىڭدا جۇڭۋاڭ ئىدى،

سەككىز شەھەر

ئاجايىپ

بىلىشلىك ئەجەپ تۇرپە دانا ئىدى.

بېجىنگە بېرىپ خاننى كۆرگەن ئۆزى،

بۇلغانماق

كى تۇپراققا ئاغۇشتە ئايدەك يۈزى.

ئۇلۇغ خاننىڭ ئالدىدا كۆپ ئىستىبار،

كى چىن كۆڭلى بىرلە ئىدى بىزگە يار.

بېجىندە بولۇپ جۇڭشى خان قىلدى ياد،

كى دۇۋاڭ ئاكا ئەيلەگەن ئىلتىپات.

كى شاڭيۇڭ ئەنى تۇتقان ئەردى ئەرز،

ئىدى ساھىبۇل ئەقىل ساھىپ تەمز. ساھىبۇل ئەقىل = ئەقىل ئىگىسى ساھىپ تەمز =
پەرق قىلغۇچى دانا

كى خاندەن كېلىپ خالتە ساۋغەسى،

كېلىپ يانبۇدەن ئوتتۇز ئالتىسى.

كىيىملىك كىلۇر خانغا كۇچۇڭ تاۋار،

كى چوڭ ۋاڭلىغى پىسسە ۋۇ تاجىدار.

بۇ تۇڭچى ئۇنىڭ قەددەنى بىلمەدى،

بۇ چانتۇ دېدى، كۆزىگە ئىلمادى.

كى خان قاشدا ئەردى دانا ۋەزىر،

بۇ مەنسەپ بېگىگە ئىدى دەستىگىر.

بۇكەلگەن خەتنى ئوقۇپ ئاشكار،

بۇلار ھەممىسى يىغلاشپ زار-زار.

بولۇپ جەمئىي ئۇلار باردى بۇتخانىگە،

سەرىن ئەيتىمادى بەلكى ھەمخانىگە.

ھەممە ئۇشبۇ ماتەمدە تۇتتى ئازا،

بۇ غەم - قايغۇ ئەندىشە بولدى غىزا.

ھەممە بۇز ئىگىن بىلەن ماتەم تۇتۇپ،

ساما سالىدى گويىكى ئىتتەك ھۇلۇپ.

بۇ ئۆلگەنلەر ھەققىدە پوجاڭ ئاتىپ،

بۇ دارىنلەرنىڭ ئەمدى باشى قاتىپ.

ئەزىز خان بىلەن چاڭلۇڭ جانىن قېنى،

بۇ دۇۋاڭ بىلەن شاڭخۇڭ، تۇڭچى قېنى.

بۇ ئۆتكەنلەرنى يىغلاشپ قىلدى ياد،

مىسالى بۇ كۈھنە جاھاندۇر رابات.

ئەزەلدىن دېدى بۇ جاھان بىۋاپا،

بۇ ئۆمرۈمدە دۆلەتتە يوقتۇر ۋاپا.

پايدا

نەدۇر يىغلاماقتىن بىزلەرگە سود،

بولمىدى

جاھاندا ھەممە بولدىيۇ ھەم نەبۇد.

كى ئەيۋاڭغا قىلىپ ئەردى ئادەم سېنى،

تاپىپ تاجلىق ئالدىڭىز تەختىنى.

بولۇپ ئەردى كاشىغەرگە قۇتلۇق ھەكىم،

بۇ يەڭلىغ بولالىغان ئەمەس ھېچكىم.

بۇ دۆلەتنى ئەيۋاڭغا خىزمەت قىلىپ،

دېدى تاپتىڭىز ماڭا ئىززەت قىلىپ.

ئۇلۇغلارغا خىزمەتنى قىلغان كىشى،

بۇ يەڭلىغ بولۇپتۇر ئىنىڭ كاج ئىشى.

بۇ ئامبان ھېكىم بەككە قىلدى سوئال،

سورايمەن دېدى ئەيتىڭىز بىمالال.

دېدى ئى ھېكىم بەگ ئاتاڭ كىم ئىدى،

نە يەردىن بۇ مەنسەپنى تاپقان ئىدى.

ھېكىم بەگ ئاتاسىن قىلالماي بايان،

جاۋابىن بېرەلمەي باقىپ ھەرقاين.

باشىن ئىرغاتىپ قاشىن تەۋرەتىپ،

بۇ ئامبان كۈلۈپ ئۇل زامان سۆز قاتىپ،

دېدى ئى سايد راستىنى ئاڭلادىم،

ھېكىملىقنى باشتىن ساڭا شاڭلادىم.

دېدى ھېكىم بەگ خۇدانىڭ ئىشى،

ھەجەپ كاجگۇندۇر پەلەك گەردىشى.

بۇ دارىن ھېكىمنى قىلىپ ئىمتىھان،

بىلۈرمەن دېدى راستىن قىل ئايان.

كۇچاردا ئاتام ئەردى شەيخى مازار،

قەلەندەرچىلىكتە يۈرۈپ خارۇ - زار.

ۋە لېكىن سەھەرلەردە بىدار ئىدى،

ھەمىشە مازارلاردا يىغلار ئىدى.

بەختسىز

ھۈنەر يوق، ئاتام ئەردى بىر نامۇراد،

مىنەرگە تاپالماي ئېشەك بىرلە ئات.

تېرىلغۇ قىلۇرغا قېنى يەرۇ، سۇ،

كۈلانى كىيىپ دەر ئىدى ھويى ھو.

كى ئارام ئالالماس ئىدى بىر سەلىم،

قولدا ھاسسى يېنىدا چىلىم.

ئىشى دايسا بەك، تاماكو چېكىپ،

تىرناق بىلەن چېكىپ

قولدا راۋابىنى ناخۇن چېكىپ.

ئوقۇر ئەردىلەر ئاشقانە غەزەل،

خۇدا

بۇ يەڭلىغ ياراتمىش ئانى لەم يەزەل.

باشدا كۇلاھى قولدا سوتا،

كۆڭۈلدە خۇداغا قىلىپ ئاھۇۋاھ.

بۇ دارىنغا ئەينى ئاتامغا يوق ئىش،

كى مېنەت بىلەن ئۆتكۈزۈپ يازۇ - قىش.

سايىد بەگ قىلىپ سۆزىنىڭ راستىنى،

يوشۇرماي كۆرۈپ ئەردى جان دوستىنى.

بۇ ئامبان كۈلۈپ بارچە تۇرغان سىپاي،

تىزىغا قاقىپ ئەيدىلەر ھاي - ھاي.

كى بىزلەرگە قىلدى ھېكم راستلىق،

دېدى راستلىق مەردى شاھبازلىق. يۈرەكلىك، باتۇر

خۇدايىم پادىشاھنى گادا،

گادا گاھىدا ئەيلىگەي پادىشا.

نوكتەدان = زېرەك، ئەقىللىق

كەل ئى نوكتەدان بىر سۇخەن سازقىل،

سۇخەن = سۆز

باشلىماق

قىلىپ دەستان قىسسە ئاغازقىل.

ئاتاسى سايىدىنىڭ ئىدى توختى شاھ،

مەمەت تاجى بەككە ئىدى ئول تاغا.

كۇلانى قويۇپ كەيدىلەر موزانى،

كۆرۈڭكىم بۇ بەد ئەسلى مەي گوزانى.

ئاناسنىڭ ئاتى بى رابىيەدۇر،

تەلەيدىن ئۆزى مەقسىدى كەئىبەدۇر.

پەنج ۋاقت = بەش ۋاق، نامازدىن

ئۆزى پەنجى ۋاقت دائىما سەۋم ئىدى،

كەنايە سەۋم = روزا

نەۋم = ئۇيقۇ

كېچىلەردە بىدارۇ بىنەۋم ئىدى.

ئاتانىڭ دۇئاسىنى قىلدى قوبۇل،

خۇدايىم ئاتا قىلدى ئىككى ئوغۇل.

قۇتلۇق بەگ، سايد بەگ بۇ ئىككى ھېكىم،

بولۇپ شاھلىق تەختىدە مۇستەقىم.

ئاتاسى بولۇپ كاشغەردە ۋاپات،

ئاناسى يۈرۈپ ئەردى ئۆلمەي ھايات.

كى ھاكىم بولۇپ ئاقسۇغا شاھ سايىد،

بۇدادىن بولۇپ بەخەبە شۇم پەلىدە.

ئىچىپ كەركۈنى ئوردا ئىچىرە ئارقا،

كى مەيخادەلىق بىرلە توم - تارق.

ھاراقكەشلىك

زالالەت = ئازغۇنلۇق

پىسقۇ

زىناۋۇ زالالەتدە پىسقۇ پۇجۇر،

پۇجۇر = ئەخلاقسىزلىق، بۇزۇقچىلىق

زىيان

يېتىشتى ئاخىرى دەۋلەتكە پۇتۇر.

تاپىپ ھەركۈنى ئوردا ئىچىرە جالاپ،

جالاپ بىلەن يەيدۇ تائامۇ كاباپ.

نامازۇ نىياز بىرلە يوقتۇر ئىشى،

بولۇپ زۇلى ناھەق ئىنىڭ قىلىمىشى.

قىلىپ ئاشكارە بۇ پىسقۇ پاساد،

ماتائىي شەرىئەتنى قىلدى كاساد.

بۇ شەرىئى سەرىبىگە بويۇن تولغادى،

ئەزىزانە ئاقسۇ ئۇنى قوغلادى.

ئاناسى نەسپەت قىلىپ يىغلادى،

دىگەن سۆزلەرنى قوبۇل تۇتمادى.

يوق ئەردى ھېكم بەگدە دەستۇرخان،

رېزادۇر ئەگەر نان ئۈچۈن چىقسا جان.

خۇيى يامان

ئۆزى تۈندە خۇي پاسقۇ ھەم بېخىل،

مانەندى = ئوخشاش، ئەبۇ

خۇيى پەيلى مانەندى ئەبۇ جەھىل.

جەھىل = يامان بىلەن نام چىقارغان ئادەم

نەسپەت قوبۇل قىلمادى شاھ سايدى،

قەدىمدىكى زالىم پادىشاھلارنىڭ

بولۇپ ئالى مەرۋان ئالى يەزد،

ئىسمى

ئىش

ئەيتىپ بى ھايا سەگ خوجىلارغا ئوق،

بۇ تەھقىق بىلىڭدىن - ئىمانى يوق.

كەل ئى موكتەدان ئۈگە سۆزلەرنى قوي،

كېڭەش مەسلەھەتكە قىلىپ جۈستە جوي.

دېدى جۇڭشى بولدى ئىلاجى نەدۇر،

ئەگەر خوجا كەلسە ئۇرۇشماق كېرەك.

بۇ جاننىڭ بارىچە ئۇرۇشماق كېرەك.

ھېكىم بەگ دېدى ئۆزۈم جەڭچىمەن،

دۈشمەن

يېڭى بولسا رۇستەم ۋەيا تەھمىتىدىن.

قاراپ ئەيدى ئامبانغا سىزغەم يېمەڭ،

ئالۇر ئاقسۇنى ئۇشبۇ ئىشىڭىزدىن دېمەڭ.

بۇ شەھىار، كۇچا كىچىك بىر قەلئەدۇر،

ئۇنىڭدىن نە ئەندىشە نە ۋەھىمدۇر.

بۇ ئاز خەلقنىكى جۇڭى قانچەدۇر،

كېلەدۇر بۇ يەرگە جانى نەچچەدۇر.

تاغام كاشىغەرتەختىدە ھۆكۈمران،

ئىكزۇم ئاقسۇغا پادىشاھى زامان.

تاپىپ خۇجانى مەن ئۆزۈم جەڭ قىلاي،

جاۋابىن بېرىپ مەن ئۇنى تەڭ قىلاي.

ھەممە كاشىغەر، ياركەندۇ، خوتەن،

بۇ خان يارلىقىنى تۇتار جانۇ - تەن.

ئۇلار يارلىشىپ بەرسە بىزگە چېرىك،

بۇ دۈشمەنلەرنىڭ بىرسى قالماس تېرىك.

ئىلەدىن يېتىپ كەلسە قالماق سولۇن،

سۇ ئۈستىدە بولغاي ئۇلار بىر قۇيۇن.

بېجىنگە يېتىپ بارسا ئۇشبۇ خەبەر،

ئۇ يەردىن يېتىپ كەلسە چېرىك ئەگەر.

ئەگەر چېرىك كەلسە بۇ لەنجۇ، شىجۇ،

دېدىلەر يېغى بىر تەرەپكە قاچۇ.

ناھايتى كۆپ

يېغىلسا ئەگەر لەشكىرى بى گاران،

قۇتۇلماس بۇلاردىن قاچىپ ھېچقاچان.

بۇ تۇرپان قارا شەھەر، ئۈرۈمچى ماناس،

سان - ساناقسىز

بۇ يەردە چېرىك ھەددىدىن بېقىياس.

خەبەر ئاڭلىسا بىزگە لەشكەر كېلۇر،

بۇ شەھىيار كۇچالىق نە يەرگە بارۇر.

سايد بەگ دېدى ھۆددەنى مەن ئالاي،

بۇ دۈشمەنلەرنىڭ جانىغا ئوت قالاي.

بۇ دارىن تىزىگە سوقۇپ شۇل زامان،

بولۇپ مانجۇلار خۇدەمۇ شادىمان.

دېدى ئۇ ھېكم بەگكە تۇتقىل ھاراق،

ئىچىپ بادە مەست بولدى تومتۇم قاراق.

بۇ ماتەم ئىشىن ئارقىغا تاشلىدى،

بۇلار قايتى باشىدىن ئويۇن باشلادى.

ھاراق

بۇ ئامبان قولغا ئالىپ بادەنى،

كى تانلاپ ھېكم بەگ دىگەن سادەنى.

بۇ دارىن ھېكم بەگكە تۇتتى ھاراق،

سايد بەگ دېدى ماڭا كۆزۈ قاراق.

سېنىڭ بار ئىكەن مۇنچىلىك ھىممەتنىڭ،

شجائەت بىلەن بار ئىكەن غەيرەتنىڭ.

ئۆزۈڭ سەن ئۇلۇغ خانغا لايىق كىشى،

بارابەر بولالماي ساڭا ھېچ كىشى.

بۇ ئامبان قىلىپ دەمبە دەم ئىلتىپات،

يېتىپ خىزمەتنىڭ، خانغا ھەم خانەزات.

ھېكىم بەگ قوپۇپ ئانچىنان مۈركىدى،

ئايغىن قۇچۇپ خوش بولۇپ يىغلادى.

ھېكىم بەگ ئۆزى مەردى شەھبازدۇر،

چېرىك نەيسىگە كۈمۈش ئازدۇر.

بۇ ساڭلاردا ئاشلىق قالىپتۇر ساسپ،

يېغى كەلسە بىزنى مۇبادا باسپ.

كۆكەردى بۇ ئاشلىققا، تۈشدى مېتە،

بۇ كەلگەن چېرىكلەرگە قانداق يېتە.

ساسپ اردىن چىقتى ئاشلىق ئەرەق،

يېمەك تۆھپە بولغاى قىرىقتىن - قىرىق.

ھېكىم بەگ دېدى يۇرتدا ئاشلىق تولا،

تولادۇر بۇ ئاقسۇدا قوي ۋە كالا.

بىر مىڭ

چېرىك جەلبەسى يامبۇدىن يەك ھازار،

ئىنىڭ كورلاڭى بولسۇن ئون مىڭ تاغار.

بېرەي ئىككى مىڭ ئات، بەش مىڭ كالا،

بۇ جۇڭشى دىگەن يۇرتقا كەلگەن بالا.

كى مىڭ مىلتىقۇ يەتتە يۈز ئوق يانا،

تۆكۈپ خانداننى ئول بى ھايا.

كى بىر مىڭ قىلىچ، ئالتە يۈز نە يىزىسى،

ساداقە تىلىك. قارىغاندا

پەقىرىنىڭ ئۇلۇغ خانغا دۇر جۇڭلەسى.

خەنزۇچىدىكى 忠 خېتىغا تەققاس قىلىنغان ئوخشايدۇ (يوللىغۇچىدىن)

توپ - زەمبىرەك

بۇ تەيپو بىلەن ئالتىمىش زەمبىرەك،

خەزىنە مدەدۇر ھەرنە بولسا كېرەك.

بېرەي يەتتە مىڭ مال، بەش يۈر شۆتۈر،
تۆگە

كى بىر مىڭ ئېشەك، تاپقانم ئۇبۇدۇر.

چېرىكنىڭ ئەگەر بولسا ھەركەم كۇسى،

بېرە سايدى ھېكم دوزەخ گۈندىسى.

ھېكم بەگ بۇ سۆزلەرنى ئېيتقان ھامان،

بۇ ئامبان بولۇپ خۇررەمۇ شادمان.

خەت ئەيلەپ سېنى ئاقسۇغا ۋاڭ قىلاي،

يەنە بەيسەۋۇ تاجىلىق شاڭ قىلاي.

بىرەر شەھەر ياكى

ساڭا ئاقسۇنىڭ مۈلكى بولسۇن جاساق،

رايونى بىرەر كىشىنىڭ نامىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىش

قىلالماي ئۆتۈپ ئەردى ئەھمەد ئىزاق.

قىسارسەن لەئەل جۇڭسى مارجانىدىن،

كى كەيشەك تاپارسەن ئۇلۇغ خاندىن.

قىلىشتى بۇلار ئانچىنۇن كوپىتىگۇي،

ھېكىم بەگ دېدى ئاقسۇنىڭ شەھىرى ئوي.

شەھەر پەستەدۇر ئۇشۇ دەريا ئېگىز،

نىچۇكتۇر بۇ ئىشنى خىيال ئەتسەڭىز.

قويارلار يېغى كەلسە سۇنى ئاچىپ،

شەھەردە تۇرۇپ بەرسە قىلغاي قەبەل، قامال

چېرىكنى ئالىپ مەن چىقاي دەرمەھەل.

چېرىك بىرلە سايرام، قىزىلدا ياتاي،

كى تاغشىن قىلىپ يولارنى باغلالتاي. بۇ بەلكىم خاتىرجەم قىلاي

دېگەندىكى 放心 دېگەن سۆز بولۇشى مۇمكىن، ئەسلى ئەسەردە تاغشىن دەپ ئېلىنغان.

يېقىپ خۇيزانى باي، سايرامدىن،

توسۇپ ئالدىنى شالدىراڭ تاغدىن.

يېغىنى ئالۇرمىز سۇنى بەرمەسەك،

كى تاغشىن قويۇپ ئارقىدىن ئەپلەسەك.

قىلۇرمىز ئانى تەشەلىكتە ھىلاك،

تومۇز كۈنلىرى بولغۇسى سىنە چاك.

ھېكىم بەگ قىلىپ سۆزلىرىنى ئادا،

بۇ تەئىزىم تاۋازۇنى قىلدى بىجا.

بۇ ئامبان تۇرۇپ ئىرغىتىپ باشنى،

تۆكۈپ ئەبىر باران كۆز ياشنى.

سېنىڭدىن كېلۇر بىزگە كۆپ ياخشىلىق،

دېگەن سۆزلىرىڭ ياغۇ - سۈتتىن ئىللىق.

بۇ ئامبان دېدى بارما مەندىن يىراق،

جۇدالىق ئوتىدا چېكىپ ئىشتىياق.

بۇ بەگلەردە يوق سەندىكى ئېتىقاد،

خۇنرىز = قان تۆككۈچى بى ئېتىقاد =

بۇ تۇنگان خۇنرىزى بى ئېتىقاد.

ئىشەنچسىز

چېرىكنى ئالىپ بارما سايىرام سىيان،

ۋە لېكىن ئارامىزدا تۇنگان يامان.

ئېرۇرسەن مېنىڭ تەن ئارا قۇۋۋەتەم،

كى غەم كۈنلىرى مۇنسىم ئولپەتەم.

ئىرۇرسەن تېنىم ئىچرە ئارام جان،

كىچىك ئۆي

بۇزۇق كۈلبەم ئىچرە يېڭى مېھمان.

جاھان باغى ئىچرە ئاچىلغان گۈلۈم،

قەپەس ئىچرە سايىرىغان بۇلبۇلۇم.

دېدى سىز بارىڭ ئەمدى ئىشلەنچى خام،

تۇرۇپدۇر قىلۇر ئىشلىرىڭ ناتامام.

ئىككى يول توغامدا يولدا ياتىپ،

توسۇپ ئالدىنى كەلگەننى ئاتىپ.

سايد بەگ ئۇرۇپ ئانچۇنان لاپوقاپ،

بۇلاق

بۇ ئامبان قىلىپ چەشمە سىنى سىراپ.

بۇ ئامبان دېدى شەھەردە تۇنگانى بار،

ئەگەر بولسا شوخەيزە تۇنگانغا يار.

بەك قىيىن

بۇزۇلسا شەھەر بىزگە دىشۋار سەخت،

كېتۇر ئىلكىمىزدىن دېدى تاجۇ - تەخت.

ساناق

بۇلار ئەيلەدىلەر چېرىكنى شۇمار،

ئىككى يۈز مىڭ

بۇ قالماق، مەنچىڭ دۈسەد يەكھازار.

مۇساپىر، مۇجاۋىر ئىدى يەتتە يۈز،

بۇ خەيلى سپاھ ئەردىلەر ئىككى يۈز.

ئاشپەز

مىراخور، باكاۋۇل، بۇرچى، ئۆيچىسى،

يەنە ناغرا، كارناي - سۇنايچىسى.

كۆتەرتىپ بۇ كۈنلۈك تۇغ ۋە ئەلەم،

چالىپ ئالدىدا ناغرا ئاققارا ھەم.

كۆرپىچى

بۇ پەرراش ئوتۇنچى بىلەن چاپچىسى،

ھاپىزىلار كېلىپ بىر توققۇز نەغمىسى.

ھۈنەرۋەن

ھەممە ھۆرپەگەر خەلقى ئەھلى بازار،

ئۈچ مىڭ

بولۇپ مانجۇ، يەرلىك بازى سەھازار.

چېرىكى ئانىڭ مىڭدىن ئوشۇق،

ئۇنىڭ ئارقىسىدىن توشۇبدۇر توشۇق.

بۇ سۈكۈ قىماربازنى يىغدى تامان،

كىيەرگە ئىگىن جابدۇقى ئەردى كام.

تۆمۈرچىگە نەيزە قىلىچ ئەتتۈرۈپ،

ئەگەر ئەتمىسە باشقا تەپتۈرۈپ.

ھۆكۈم قىلدى بەرگىل تۆمۈر يا كۆمۈر،

دېدى ئۇستالار زايە ئەتتى ئۆمۈر.

قازانچىغا قۇيدۇردى قىزلىق چوماق،

ھەممە جابدۇغى پۇتتى يوق ئات - ئۇلاق.

ھېكىم بەگ دېدى دىۋانغا ئات چاپىڭ،

ئەگەر بەرمەسە گەردەنىگە ياپىڭ.

نە يەردىكى ئات بولسا ئالدى تالاپ،

يۈرۈپ دوغىلار ئۆيمۇ - ئۆينى بۇلاپ.

شەھەر ئىچىرە ھېچكىمدە ئات قويمايدى،

ھارامزادە سەگ پۇل ئېلىپ توپمايدى. ئىت

قىماربازلارغا بەردى ئاتنى ئالىپ،

خالايقىلارنى يىغلاپ قاشاتىپ.

يامانلارنى يىغدۇردى، كەتتى يامان،

يامانلار كېتىپ بولدى ئاقسۇ ئامان.

دېدى ئاقسۇنى بەرمەگە يەن قويۇپ،

تۇرۇپمەن بۇ ۋاقىتلاردا جاندىن تويۇپ.

ئەگەر بۇ بۇلۇق كەلسا شەھىار كۇچار،

مېنىڭ لەشكىرىم باردۇر سەدھازار. يۈزىمىڭ

بۇ ئامبان دېدى شەھەردە تۇرغان تولا،

بېرىكىپ يوق ئەتسەك مونى ئەۋۋەلا.

بۇ خۇي - خۇيلارنىڭ ھەربىرى شىرى نەر،

ئاستىن - ئۈستۈن

بىرى قانچە خەلقنى قىلۇر زىر - زەبەر.

دېدى شەھەر ئىچىنى بىسەرەمجان ئېتىپ،

قەست

چېرىك بىلەن جامغا يۇرۇڭ ئەزىم ئېتىپ.

سايدىبەگ بۇ ئىشقا نە تەدبىردۇر،

بالام نە چارە، نە تەقدىردۇر.

ھېكىمغا دېدى كۆرسەتىڭ مەسلىھەت،

تىنچلىق

قايۇ ئىشتا بولغاي ماڭا ئەمىنىيەت.

بۇ ئامبان دېدى ئايلاندىدۇر باشم،

خىيال ئەيلەسەم كۆزدە تۇرماس ياشم.

كېچە بولسا ئەمدى ماڭا ئۇيقۇ يوق،

بۇ سىنچاي، تاماكۇ بۆلەك تۆھمە يوق.

كىكرتەكتىن ئۆتمەيدۇ ئەمدى غىزا،

تىرىك يۈرگەنىمگە بولۇپ نارىزا.

كۆڭۈل خوشلۇقى ئۈچ بالام، تەتتىم،

كى بۇنداق كېلىدۇر مېنىڭ تەلەيم.

بۇ دارىن بۇ سۆزنى دېدى يىغلادى،

ئۆلۈمگە ئۆزىنىڭ بېلىنى باغلادى.

ھېكم بەگ دېدى ئەيلەدىم بىر خيال،

بۇ خۇيخۇينى ئەمدى يوق ئەتمەك ماھال.

بۇ ۋاقتىدا چېرىك بىزدە بەك ئازدۇر،

بۇ تۇنگانلار مەردى شاھبازدۇر.

ھېكم بەگ دېدى نەچچە كۈن سەبىر ئېتىڭ،

جاھان تىنچلىقتۇر شەھەردە ياتىڭ.

دېدى ئەيلەيمەن بۇ ئىشقا ئىلاج،

مۇخاسەرىپ ئېتەي قانچە بولسا خراج.

سانايلى بۇ تۇنگانلار قانچە بار،

بۇ مەنچىڭلىنى ئەيلەيمەن شۇمار.

بۇلاردىن ئالىپ ھىيلە بىرلە ئەدەد،

سانماق

كى بىزلەر تۇرۇپ سىزگە قورقماق نەھەد.

بۇ شاغلۇ ئىمامغا قىلدى جاكا،

ياشنى ئۆكەم دەپ قېرىنى ئاكا.

ساناپ ئۆتكۈزۈڭ خەلقىڭىز نەچچە بار،

كى بىر - بىر ئانى ئەيلەدىلەر شۇمار،

چوڭ ئەركىشى

بۇ توققۇز يۈز ئوتتۇز يەتتە ئەردى كۇبار.

ھېكىم بەگ دېدى ئامبانغا سىز شۇك تۇرۇڭ،

كى ھىممەت قىلىپ بوشۇماي بەك تۇرۇڭ.

دېدى بۇ شەھەردە ئۇرۇشماق يامان،

بولۇرمىز دېدى يا ئۇيان، يا بۇيان.

دېدى مۇندا باردۇر بالا - بارقامىز،

بۇ تۇڭگان بىلەن سۈلھى قىلساق بولۇر،

ئاڭا ياخشى ئەيتىپ ياراشساق بولۇر.

دېدى ئۇشۇ نەۋبەت سۆزۈمگە كىرىڭ،

بۇ تۇڭگان بىلەن ئەھدى پەيمان قىلىڭ.

دېدى سۈلھى قىلساق بولۇرسىز ئامان،

بۇ ئىشدا دېدى يوقتۇر ھىچبىر زىيان.

ئىلىدىن يېتەر بىزگە نۇرغۇن كۆمەك،

نەچچە كۈن دېدى سەبرى قىلماق كېرەك.

غەنىمەت تۇرۇر نەچچە كۈن بىزگە جان،

تاپىلغاي ھايات بولسا يۈزىڭ جاھان.

بۇ دارىن دېدى سەن ئاتا، مەن بالا،

كى بولغىل دېدى مەن ئىنە، سەن ئاغا.

ئىشتى بۇ ئامباندىن ئۇشۇ جاۋاپ،

كېلىپ قاش ئاتىپ تۇردى باشىڭ سىلاپ.

ھەرنى ئىشنى قىلۇرسەن ئۆزەڭ بىل دېدى.

ئۆزەڭنىڭ خىيالچە قىلغىل دېدى.

بۇ شاڭلۇ ئىمامغا بۇ سۆز دېدى،

بۇ سۈلەي قىلىشماقنى مەققۇل دېدى.

بۇ دارىن قۇيۇپ بەرسە سىزىلەرگە چاي،

دېدى سۈلەي قىلىساق بولۇر ھاي - ھاي.

كېڭەشتى بۇ تۇڭگانى بەردى جاۋاپ،

ئۇرۇشسا ئىكۈۋ سۈلەي قىلىماق ساۋاپ.

بېجىن خەلقى خۇيخۇيلار بولسا ياراش،

ئەزەلدىن ئىكۈلەن ئىرۇرمىز قاياش.

شەھەر ئوتراسىدا دېدى بۇ مازا،

بۇ شىگرىن ئۆزى ئەيلىگەن خانىقا.

كى سىزنىڭ ئۈچۈن نەزىرىنى مەن بېرەي،

تۈنەي بىر كېچە خانىقاغا كىرەي.

ئاتامدىن قىرىق مالۇ، سەككىز كالا،

دېدى رەد بولۇر باشقا كەلگەن بالا.

كى مىڭ جىڭ گۈرۈچ، جەمئىي يۈز جىڭچە ياغ،

قالارغا ئوتۇنى يىگىرمە ئۇلاغ.

نانى ئىككى مىڭ، بەش تاغار سەبزەسى،

پەقەرنىڭ بۇدۇر ئاتاغان نەزىرىسى.

ئۇلۇغ داشقا سالىسۇن كالا بىرلە قوي،

بۇ پوكشكالۇ قۇيماق بىلەن يېدى بوي.

يىغىلدى بۇ تۇڭگانلار خاسۇئام،

بۇ شاڭلۇمۇ ئەزىزلىرى ھەم ئىمام.

بۇ ئەلەم بىلەن مۇپتىيۇ ھەم خەتپ،

بۇ قازى مۇدەررىس بىلەن مۇھتەسپ.

بۇ ئىشان خەلىپە مۇئەزرىن، ئىمام،

ھەممە چوڭ - كىچىك ئەھلى قوۋمى تەمام.

يىغىلىپ ھەممە جەمئىي خەلىلى سۇپاھ،

بۇ سۈلھى ئىشىغا دېدى مەرھابا.

كى سورۇن قىلىپ تارتىلار ئابۇ - ئاش،

دۈشمەن گۇرۇھى

ئۇ دۇخەيلى بىر - بىرىگە بولدى ياراش.

سىپارە ئوقۇشتى ھەممە قارىلار،

پازىل = بىلىمدان

ھەممە پازىلۇ مۇتتەقى ھاجىلار.

مۇتتەقى = ئۆزىنى پاك تۇتقۇچى

دۇئانى تۈگەتكەندىن كېيىن

تىلاۋەت قىلىپ بەئىدى خەتمە دۇئا،

تۇتۇپ ئەھدى قىلدى كالامى خۇدا.

بۇ تۇڭگانلار بىلەن مانجۇقىلدى ئەھد،

قۇتۇلدى بۇ غەمدىن ھەممە ئەھلى دەرد.

بۇ قارى ئالىپ نەزرى يۈز سەركۈمۈش،

كۈمۈشتىن خوش بولۇپ قىلدى جۇش.

بۇ ئامبان يۈرۈپ ئەمدى بۇدخانەگە،

بۇتخانا

يېتىپ باردى يەرلىك سەتەمخانەگە.

بۇ غالدا يۇ دالۋىيە بىرلە نىيۇن،

پىچىرچى، پىيە، زۇڭياۋۇ، چىڭشايۇن.

چېرىك ئامبانى بىرلە دالۋىيەسى،

يەنە باشقا شويما ۋە ما لۇيەسى.

باردى بۇتنىڭ ئالدىغا تۇردى قاتار،

دېدى ئەپۇ ئېتنىڭ بىزدىن ئۆتسە خاتا.

كى بۇت ئىرۇر ھەمە بۇتدىن ئەزىز،

يىكەن ئۈستىگە چاپلانغان بىر سېغىز.

بۇ تەخت ئۈستىدە ھەممەسىدىن بەلەند،

بېشى ئېگىز

ئىدى قەددى سۈرەتدە ھەم سەربەلەند.

باشى ئەردى گۈنبەز، ئانىڭ ئاغزى غار،

بېلەك

ئىككى بازۇسى ئەردى شاخى چىنار.

سالىنغان قوساقى ئانىڭ يامىدەك،

مىسالى ئىككى كۆزى جامىدەك.

تاۋانا ئۆزى، يۈزلەردۇر قىزىل،

قىزىللىق ئىرۇر سىرلانغان ئابۇ گىل.

ئالتۇن

باشقا قويۇپ ئەردى زەررىنە تاج،

كۈچسىز

بۇ بۇت بى ماجال ئولتۇرۇپ ئائىلاج.

ئاڭا تەبىئەت ئەيلەگەن بىر ساقال،

تۇرار نەچچە بۇت ئالدىدا پايىمال.

بۇ بۇتلار تۇرۇبدۇر بۇ ئۆيلەردە زىچ،

تېگىگە ئانىڭ تىزغالى پۇختە خىش.

مۇنى سىرلاغان ئۆگزەسىدۇر ئېگىز،

بۇ ئۆي يوق زىلچە يا كېگىز.

بۇ ئۆيلەرنىڭ ئىچىدە ئېگىز - پەس سۇپا،

يانا تۆت تەرەپتە ئېگىز كۇرسى با.

قويۇبدۇر سۇپا ئۈستىدە كاتتا تەخت،

تۇرۇبدۇر بۇ تەخت ئۈستىدە يېرىم تەخت.

ئوشۇل بۇت ئىرۇر ھەممە بۇتتىن يوغان،

ياش

بۇ گۈنبەز مەسەللىك ئىرۇر نەۋجاۋان.

نەچەسى ئانىڭ ئولتۇرۇپ كۇرسىدا،

نەچەسى يانا يانداشپ ياندا.

بىرىگە بىرى ئوخشاماس ياڭزاسى،

قولدا تاماكۇ بىلەن غاڭزاسى.

بۇتخانا

بەرەھمەن قويۇپتۇر، بۇ بۇتنى باقار،

شەيىخى

قېنى باققانى ئاچ قويۇبدۇر باكار.

تۇرۇپ ئالدىدا، بەئزىسىدۇر ئۆرە،

بۇ چوڭ بۇت دېدىم ھەممىسىگە تۆرە.

ھەممە بۇت دېدىم قانچە دۇر ئى تاغا،

دېدى سى شى چى يا دېدى سى شى با. سى شى چى = 47، سى شى با = 48

بۇ بۇتلار تۇرۇبدۇر ھەممە تەشەنە، ئاچ،

بەدھەنە ئىگىن يوق ھەممە يالاڭچ.

كى ھىچ تۈھمە يوق ساڭزا، جىڭ موماسى،

كى يوقتۇر كېڭىز، يوتقان - كۆرپەسى.

كۆرۈنمەي ئۆيدە چۆگۈن يە قازان،

بۇ ئاشلىق بىلەن رەڭگى بولمىش خازان.

يوق ئىركەن ئۇنى، ياغۇ ئاشلىق تۈلۈك،

ھەممە قوشنىدۇر يوق ئۆزىدە مۈلۈك،

زىمىستان سوغۇق بۇتلار قانداق قىلۇر.

نەچەسى ئۆز ئورنىدا توڭلاپ قالۇر.

بۇلار چوڭ - كىچىك بۇتقا يىغلار ئىكەن،

باقالماي بۇ بۇتلارنى قىنار ئىكەن.

پۇتىدا ئۇنىڭ ئەردى زەرىن كەپش،

قويۇپ ئالدىغا نەچچە تۈرلۈك يېمىش.

شېكەردىن ياسالغان يېمەكلىكلەر،

بۇ نۇقلى پاتازا بۇقەندى گېزەك،

مەنپەسىلەر

تۇرار كۇرسى ئۈستىدە ئۇ بىر كىسەك.

بىرسى زېمىستاندا يالغۇپ ياتار،

بىرسى قوپالماي تالغۇپ تۇرار.

بۇلۇبدۇر دىدىم ئۇشبۇ بۇت نان يىمەس،

بۇ مانجۇلغا تىش يارىپ سۆزلىمەس.

يىمىشكە قاراپ باقمىدى بىر قىيا،

ئۇياتچانمىكىن قىلدى ئەلدىن ھايا.

بۇ قاتتىق يىمىشكە تىشى ئۆتمىدى،

دىدىم بۇ جەھەتتىن قاراپ باقمادى.

بۇ نۇقلى نابات بىرلە قويدى ئۈرۈك،

ئانى ھەم يىمەي ئولتۇرار بۇ ئۆلۈك.

ئۆلۈكتۈر دىسە ئولتۇرادۇر قاراپ،

يەنە بىر قولىدا يۈزنى سىلاپ.

ئانىدىن بۆلەك باردۇر نەچچەسى،

بۇ بۇتنىڭ ئىرۇر ئەبرى ۋە نەبرەسى.

بۇ بۇتدىن يىراق ئولتۇرۇپتۇر بىرى،

بۇ دەجىالننىڭ زىشتى رۇيدۇر تۈرى.

يۈزى سەت

قۇچاغدا دۇر سۈت ئېمىتكەن بالا،

مۇنىڭدىن بۆلەك ئۆزگە بۇتلار تولا.

پۈكۈلۈپ

بېلى خەم بولۇپ ھەم ئارقامش باشى،

كى يىغلاپ تۇرادۇر ئاقادۇر ياشى.

بۇ بۇت خاتۇندۇر يا ۋە يا دەللىسى،

قېرىنىڭ ياندا تۇرار پەللەسى.

بۇ چوڭ بۇت ئولتۇرۇپدۇر قاراپ،

ولدا بالاسى بېشىنى سالاپ.

بىكاردىن بىكار يىغلاماس بۇ خاتۇن،

سالارغا كىگىز يوق، قالارغا ئوتۇن.

دەدىم ئۇشبۇ بۇت نامرات بۇت ئىكەن،

مۇڭا گۆر كىبەنلىك ئىككى ئات ئىكەن.

اتىغا تاپالمايدۇر ئارپا - بېدە،

كى توڭلاپ قالىدۇر تۇرار ئورنىدە.

يىمەيدۇ بۇ ئات ئوت، سامان يا بوغۇز،

ۋە يا ئورنىدىن تەبىرىمەيدۇ ھونۇز.

بۇ بۇتنىڭ يىمەككە يوق ئەركەن ئاشى،

ئۆلۈپدۇر بۇ خىزمەتتە تۇرغان كىشى.

بۇ بۇتتا كۆرۈنمەيدۇ بۇيى ساپا،

قىلالماس دىدىم ھىچ كىشىگە ۋاپا.

جۇلۇسىدا تۇرغان بۇ ئىككى سىيىز،

كىيەرگە ئىگىن يوق، سالارغا كىگىز.

ئانىڭ رەڭگىدىن ئاش يىگەن تەرى يوق،

ئۆلۈك

تۇرادۇر ئۆرە مۇردە بار، قەبرى يوق.

بۇراۋ ئەيتادۇر ئۇشۇ بۇت رەنجىدۇر،

يۇرت مۇنجى لەقۋاۋۇ پالەنجىدۇر.

قارىغۇ

قۇلاغى ئىشتىمەيدۇر، كۆزى بەسر.

تەبىبكە ھىلى ئولتۇرادۇر مۇنتەزىر.

كى ئىشىدە بولۇپتۇر ھىلى بۇ كېسەل،

كەبۇتە ركابابى، بۇيۇردى ئەسەل.

تەبىبىنىڭ ئۆزى مەردى دانا كېرەك،

دەدى موللا سىدىق تاۋازۇ كېرەك.

بۇ بۇتنىڭ ئۇشۇللار جازاسىن بېرۇر،

كېلىپ شەرىپەتتىن كى مۇكاسىن بېرۇر.

ئېغىز بۇرنىغا ئۆمۈچۈك تور كىرىپ،

بۇرۇن - ئاغزىدىن جانۇ - جانىۋار كىرىپ.

ئۇۋا

تۇتۇپ باشىدا قارلىغاچ ئاشىيان،

ھايا قىلمايىن باشىغا ساڭقاغان.

بولۇپ باش - كۆزى جانۇ - جانىۋار پوقى،

بۇ - ئاجىزلىقى، قۇۋۋەتنىڭ يوقلىقى.

خىزمەتكار

تۇرار دەرۋازىسىدا ئىككى ياساۋۇل،

بۇ ھەيپەت بىلەن چاغلانماڭ سىز ئۇسۇل.

كۆرەرسىز ئومۇدنى تەڭلەپ تۇرار،

سورابراق كىرىك باشىڭىزغا ئۇرار.

كەل ئى ئۆكتەدان دەي بۇ ئەپسانەنى،

بۇ ئامبانلارنىڭ ئەھدۇ پەيمانەنى.

قويۇپ جوزانى جوزا ئۈستىدا كات،

ئاڭا نەچە قۇرتىزدى نۇقىلە - نايات.

نەچە ئاتۇ قويلىرىنى كەلدى تاپىپ،

سويۇپ چاۋاسىن قوي باشىغا يايىپ.

بەرەھمەن تۇرۇپ قىچقىرىپ ۋاڭ - ۋاڭ،

ياغاچنى بۇ چاڭغا ئۇرۇپ جاڭ - جاڭ.

ئوقىدى ئۆزى رەسىمچە بىر غەزەل،

كى يىغلاپ بۇ ئامبان دىگەن لاي غەزەل.

بۇ جاڭدىن چىقىپ نەچچە تۈرلۈك سادا،

بۇ مەنچىڭلار كۆپ يىغلىشىپ بى ئىبا.

تارتىنماي

كوزا

پويۇپ پىڭزانى جوزا ئۆزى قاتار،

رۇمكا

تىزىپ جۇڭزانى قويدى نەچچە قاتار.

قويۇپ پىڭزانى جۇڭزاسغا شاراپ،

تىزىپ جوزاغا قويدى نۇقلە كاباب.

بۇ كاغەزنى كۆيدۈردى پوجاڭ ئاتىپ،

بۇ بۇت ئالدىدا يىغلادى دۈم ياتىپ.

ھەممە تۇردى باشىدىن كۇلاسىن ئالىپ،

قاراپ تۇردى سائەتچە باشنى سالىپ.

ئالىپ بۇتنىڭ ئالدىدىن ئىچتى ئاراق،

ئانىڭ ئەھدۇ پەيمانى بۇدۇر سايلاق.

بۇ غەم - قەيغۇدىن كۆڭلى دىلجەمى بولۇپ،

تاۋازۇ بىلەن گەردەنى خەم بولۇپ.

ئېگىلىپ

بۇلار بولدىلار خۇدەمۇ شادىمان،

نەچچە بۇلار ياتتى ئەمنۇ - ئامان.

بۇ ئامبان ھېكىم بەگكە سۆز باشلادى،

دېدى ھالىتىنى، كۆزىنى ياشلادى.

دېدى ئى سايد بەگ قىلاي سىزگە ئەرر،

تۇرۇپتۇر ماڭا يەتتە يۈز يامبۇقەرر.

ئۆسۈمى

ھەي ئايدا ئىككى يامبۇدۇر لى چەنى،

نىچۈك ئەيلەين كەلسە مەي - مەي چىنى،

بۇ مەنسەپ ئۈچۈن پۇل ئالىپ خەرچەلەدىم،

بۇ جىڭشى بولارنى مەن بىلمەدىم.

مېنى ھەر كۈنى يامبۇنى دەپ تۇتۇپ،

خىيالى مېنى كەتكۈسى خام يۇتۇپ.

پۇل ئالدىم ئانى بولماي سوققان،

كى ئامبان قويۇبدۇر ئانى باققانى.

بۇ تاپقان پۇلۇم يامبۇنىڭ لېچىنى،

دەسمايىسى

تېخىچە تۇرۇبدۇ ئانىڭ بىڭچىنى.

ئۇرۇق - تۇققانم ماڭا بۇرپىن بولۇپ،

مېھمان

بۇ مەي - مەيچى ئالدىدا كۇرىن بولۇپ.

كۆڭۈل خوشلۇقى تەتسىم ئۈچ بالا،

بالا ئۈستىگە ئەمدى كەلدى بالا.

بۇ دەردىمنى كىملەرگە ئىزھار ئېتەي،

دېسەم باش ئالىپ بىر تەرەپكە كېتەي.

سايد بەگ دىدى قەرزىدىن غەم يىمەڭ،

ماڭا دىدىڭىز ھېچ كىشىگە دېمەڭ.

ھاكىملىققا مىڭ يامبۇ بەردىم پەقىر،

ياردەمچى

كى سىزگە بولۇرمەن يەنە دەستىڭىز.

بېرۇرمەن بۇ شەھىار، كۇچادىن ئالىپ،

بېرۇرمەن دېدى ئاقسۇلۇققا سالىپ.

يىغىنى يوق كەتسەڭ بولۇر ئەۋۋەلا،

كۇچاردا خەزىنەم، دەپنەم تولا.

ئەدەدىن تولا ۋاڭ بېگىمنىڭ پۇلى،

ئىرۇر شاھ ئول، مەن ئانىڭ بىر قۇلى.

بۇ غەم - قايغۇ ئەندىشە قىلغان بىكار،

دىدى قەرزىڭىز بىر بۇلۇڭدىن چىقار.

بۇ ئىشتىن يېمەڭ زەررە ئەندىشە - غەم،

ماڭا ئەيتۈرۈڭ بولسا بىر نەرسە كەم.

قىلالى بۇشىڭىز بىلەن ئەمدى جەڭ،

كى ھەرنەرسە تاپساق ئارىمىزدا تەڭ.

بۇ ئامباننىڭ ئاغزى قۇلاققا يېتىپ،

يەنە بۇرنى ماڭلايدىن ئاشىپ.

ئۇلۇق خاننىڭ ئالدىدا بار ئابروي،

بۇ جۇڭشى ئىشغە قىلىپ جۇستۇجۇي.

سوراق

ئىستەك -

بۇ جامدىن ئېرىسمەي خەت ئەيلەپ تۇرۇڭ،

بۇ تاغشىندا تۇتقانى باغلاپ تۇرۇڭ.

بۇ دالويە بولدى ساڭا ھەم سەپەر،

دوزاق ئوتى

زېرىكمەي بارۇرسىز بۇ نارى سەقەر.

دېيىشمەي ئىكوۋ ھىچ سۆز قالمىدى،

باشىدىن جۇلاسى ئالىپ مۇڭگۈدى.

قىلىشنى بۇ ئامبان بىلەن خەيرىياد،

ياخشى

بۇ يامۇن ئىچىدىن چىقىپ خەيرىياد.

بولسۇن

چالبان تەبەل ناغرا نەققارەنى،

بەجا كەلتۈرۈپ رەسمى شاھەنەنى.

توشۇپ ئالدىغا مەنچىڭ لەشكىرى،

ئۆزىن چاغللاشپ شىردەك ھەر بىرى،

بۇلار كەينىدىن يۈردى قالماق، سولۇن.

ئاتشماق، چاپشماق ئاڭا بىر ئويۇن.

يۈرۈپ كەينىدىن ئەندىجان، كاشغىرى،

بۇ قىلغان ئىشى شەرئىدىن تاشقىرى.

مۇسۇلمان ئەگەر بولسا دۈشمەنگە يار،

جەھەننەمدە بولغاي ئانىنىڭ ئورنى نار.

بۇ ئاخۇنۇ، ئەشرەپ، خەلىپە، ئىمام،

ھەممە بەگ بىلەن جۈملە ئەھلى كىرام.

قىلىپ نەغمىچى نەغمىنى ئۈچ قاتار،

بۇ نەخشى غەزەلنى ئوقۇپ نەچچە بار.

چىقىپ يار باشىغا ھەممە ئامۇ خاس،

شەھەردە كىشى قالماي ھازەلقىياس.

يوسۇندا، شۇنداق

ئەلەم، تۇغۇ، بايراقۇ كۈنلۈك تۇتۇپ،

سايد بەگ بارۇر غەم بىلەن قان يۇتۇپ.

بۇ شاھنىڭ باشىغا يېتىپ بۇ ئەلەم،

ئەلەمدىن پۇلەم ئەللىگ ئالتى ئەلەم.

دەرت

بايراق

داغدۇغا

بۇ يەڭلىغ قىلىپ دەبدەبە ۋە ئەسئەسە،

مۇرادى ئانىڭ ئاقسۇنى خام يىسە.

چىقىپ يار باشغا ھەمە دوستۇر يار،

قولدا تۇتۇپ يارنى كەتتى يار.

قىلىپ ئەلۋىدا جايىغا ياندى يار،

پىراقىدا ئەيتۇر ئىدى يار - يار.

"كۆڭۈل ئۈزمەيىن ياردىن كەتتى يار،

سەپەرگە بارىپ كەلمەدى يار - يار.

كۆڭۈلدە پىراقۇ ئوتۇڭ بار - بار،

كويۇڭدا نېتەي يىغلاماي زار - زار"

چىقىپ ئاقسۇدىن يەتتىلار جامغا،

بىر ئىشنى باشلىماق،

تۇرۇشتى ئويۇن كۈلكە ھەڭگامغا.

سوقۇشماق.

بۇ جاڭپاڭ قويۇپ چۆرەسەن قاڭ سوقۇپ،

جىسەكچى جىسەپ جىڭ بىلەن جاڭ سوقۇپ.

پۇتۇشكۇن قونالغۇ ئانىنىڭ غەۋغاسى،

بىر ئادەمنى ھايداپ ئىككى دوغاسى.

يىغىپ ھۆرپەگەرلەرنى قىلدى بازار،

ئىككى داۋزانىڭ ئالدىدا ئىككى دار.

بۇ سۇكۇ قىمارۋاز يۈرۈيدۇ سۇلاپ،

يۈرۈيدۇ ئۆيىمۇ - ئۆي كەلدى ئەلنى بۇلاپ.

ئېغىلاپ كالانى، قوتان بىرلە قوي،

قىمارۋاز جالاپلارغا ھەركۈندە توي.

كى تاغشىن قىلىپ بارغانى ھەرقايان،

كى باشقۇنچىلىق قىلسا قىزۇ - جۇۋان.

قويۇپ ئارپا - بۇغدايغا لەشكەرلەرنى ئات،

ئانىنىڭ ئەرزىگە يەتمەي قىلسا دات.

سۈرۈك بىلە ئىلچىنى كەلدى سۈرۈپ،

تالاشسا ئانى باغلانپ ئۆلتۈرۈپ.

كى داد ئەيلگەننى ئاسپ دارغا،

ئانى يەم قىلىپ قارغاۋۇ - سارغا.

بوغۇم تۇتمىغان مايسىلارنى ئورۇپ،

ئاتىغا بېرىپ ئاتنى باغاتتۇرۇپ.

ئانىڭ ئوينىشى ھەر كۈندۈر قىمار،

كېچە - كۈندۈز ئالدىغا نەغمە - نىگار.

ئەگەر بار بولسا ھەر جايدا لولى جالاپ،

ئانى كەلتۈرۈپ ئىچتى جامى شاراپ.

بۇ تاغشىن مۇسۇلماننى كەلسە تۇتۇپ،

بۇ مەنچىڭغا باغاتىپ ئۆلتۈرۈپ.

ھەم ئەپيۇن چېكىپ بەڭ بىلەن بوزەنى،

جالاپنى قويۇپ، تاپتى مەيگۈزەنى.

بۇ بەتبەخت لەشەن شەرىنى تۇتمادى،

چاقلىغان تۆشۈك يەر يۇتمادى،

بۇ تاغشنى قىلىپ ئىككى يولغا قاراپ،

سايد بەگ بۇ جاڭپاڭدا ياتتى ماراپ.

+++++

يىلان يىلى ھوشۇر ئېيى

يىلى مار ئەردى ماھى ئوشۇر،

دىدى ئەمدى پەيمانە تولسا تاشۇر.

خوجامغا بەشارەت بولۇپ ئول زامان،

بولۇپ چوڭ - كىچىك خۇررەمۇ شادىمان.

كى يارلىغ تۇشۇپ راشىدىن خاندىن،

كۇچاردىن چىقىپ سەيد بۇرھانىدىن.

بەشارەت خوجاملارغا مەغرەپ سارى،

ئۇلۇغ پىشەننىڭ شىرلىرى ھەر بىرى.

بۇ شەھىيار، كۇچاردىن يىغىلسۇن تامام،

غازاتقا بارادۇر ھەممە خاسۇ - ئام.

بۇ نۆبەت ئۆيدە كىشى قالماسۇن،

كشى نۆبتىگە كشى بارماسۇن.

يىغىلدى بۇ لەشكەرلەر ھەددىدىن پۇزۇن،

ھەممە زەۋۇقۇ - شەۋق بىلەن بىلە مەستۇ جۇنۇن.
تولۇپ مەنسەدە

مازارغا يىغىلدى ھەممە چوڭ - كىچىك،

ھېسابلاپ ئانى قىلدىلەر بىر پىتىك.

سەيد راشىدىن خانغا ھەم تاجۇ - تەخت،

كۇچار شەھىرى بولدى ئاڭا پايتەخت.

بۇلار مەشۋەرەت قىلدىلار ئانچۇن،

كى پىكىر ئەيلەدىلەر بەسەرۇ يەسەن. ئوڭ - سول

قارا شەھەر تۇرپاندا مەنچىڭ تولا،

بۇ ئاقسۇ تەرەپتە مۇسۇلمان تولا.

دېدى ئاقسۇنى دەستىگىر ئەيلىسەك،
تايانچ، پاناھ، بازا

مۇزاتتىن بۇ مەنچىڭغا يول بەرمىسەك.

دېدى ئاقسۇنى بىز ئالارمىز ئاسان،

دېدى ئۆزگىلەر بارغۇسىدۇر قاين.

ئۈچتىن بىر

بۇ لەشكەرلەر بۆلۈندى بولۇپ سۇلسىگر،

ئىككى كۈن تۇرپان، بىرى ئەردەۋىل.

ھېسابدا لەشكەرنى قىلدى ئەدەد،

يانا مىڭ باش سەد باشى پان سەد.

بۇ پىنجاھ بىلەن ئۈنپىشى، قۇر باشى،

مىراخور، دىۋان، دورغا ۋە توپ باشى.

ئانىڭ ئۈستىگە دادخاھ خەلىپەسى،

جاھاننى ئالىبدۇر ئانىڭ غەلىبەسى.

يەنە پادى شەپ قويدى ئاندىن تۈرە،

سەپەرگە بارىپ تالە ئىدىن كۆرە.

بۆلۈندى كۇچار لەشكىرى ئىككى توپ،

چېگرا

بۈگۈر، كورلا ۋە تاكى سەرھەدى لوپ.

ئالىپ بىر تۈمەن لەشكەرى بىگاران،

باھادۇر سەيد غازى ئىسھاقخان،

بۇ تاھىر خوجا خاجائى ۋاھىدىن،

سەيد ۋالىدىن، خوجا باھا ئىدىن.

بولۇپ ھەم سەدر خۇقائى دانىئال،

ئۇزاتتى ھەمەخشۇ ئەھلى ئايال.

بېرىپ غەزەندىن نەچچە بايراق تۇغ،

بۇ لەشكەرلەر ئۆز ئىخلاسىدىن قىل قۇيرۇغ.

بۇلارغا بېرىپ نەچچە تۈرلۈك ئەلەم،

ياراغ جابدۇغى قالمىدى ھىچ كەم.

بېرىپ غەزەندىن چىپۇۋۇ زەمبەرەك،

نەچچە تىۋەگە ئوق دورى غەم مەرگ.

قېلىچ، نەيزە بىرلە مىلتىق - ئوقيا،

ئۇلۇغلارغا كەيدۇرۇپ سەرۇپا.

ئۆلۈم

پېقىر نامراتلارغا ھەم بەردى ئات،

ئاق ئۆي چادىرۇ بارىگاھ بىرلە كات.

بۇ لەشكەر بولۇپ مىسلى بىر كۆك تۆمۈر،

نە دۆلەت غازات بىرلە ئۆتسە ئۆمۈر.

غوجام ئالدىدا نەچچە خەلىپە تۆرە،

دوبۇلغا كىيىپ ئولپاقۇ ھەم زىرە.

چالىپ نەچچە جۈپ ناغرا نەققارەنى،

سەپىد موھرە كارناي سۇرنايىنى.

بۇلار يۈردىلار تەبىل شادى چالىپ،

بارۇيادى ھەق بىرلە ئاللا سالىپ.

ئۇزاتتى ھەمە خىشۇقەۋمى قاياش،

مازار باغدا بەردىلەر ئابۇ- ئاش.

قىلىپ بەردى بەئىداز خەتمە قۇرئان،

سەيد راشىدىن خان ساھىپقىران.

كېيىن

بۇ لەشكەر ئىشنى قىلىپ جا - بەجا،

دۇئا قىلدىلەر خان غوجام پادىشا.

ئۆزى سەيپە تارتىپ مۇناجات ئوقۇپ،

ھەممە يىغلاشپ نەۋھە پەرياد ئۇرۇپ.

باھار يامغۇرى

يىغى زار بولدى چۇ ئەبرى باھار،

قىيامەت بولۇپ ئول كۈنى ئاشكار.

ئاتاۋۇ - ئاناسى ئوغۇلدىن جۇدا،

يېڭى ئۆيلەنگەنلەر

يانا ئايرىلىپ مېھرىبان كەت خۇدا.

بۇ قوۋمى قېرىنداش، ئىگىچە - سىڭىل،

رىزالىق ئالىپ بىر - بىرىدىن بەھىل.

ھەممە يارۇ - دوست قىلدىلار ئەلۋىدا،

دىدىلەر خۇدا يولىدا جان پىدا.

ئى ئاخىر ئۆلەرمىز شەھىد، ئۆلمەسەك،

يىگەي قارغا - قۇزغۇن ئەگەر كۆممەسەك.

ئەگەر تاپسا ئىماننى باكدۇرۇر،

دىدى ئەسلىمىز خاكدۇرۇر.

شەھىدى دىدى مۇردە ئەمەس ھايات،

بېرىلگەي جاۋاھىردىن ئىككى قانات.

مۇشۇ يەردە بۇ داستاننىڭ ئاقسۇ ئەدەبىياتى ژورنىلىنىڭ 1981- يىللىق 3- سانغا بېرىلگەن قىسمى ئاخىرلىشىدۇ، بۇ قىسمى بۇ ژورنالنىڭ 1981- يىللىق 3- سانىنىڭ 48- بېتىدىن 62- بېتىگىچە بولغان مەزمۇنىدىن ئېلىندى.

كەل ئى ۋە ئىزىگۇي ئەيلەگىل داۋىيان،

بۇ خاتىپە خوجامىدىنكى بىر داستان.

ھەممە لاۋۇ - لەشكەر بۇ خەيلى سىپاھ،

كېلىپ قۇتلۇق ئوردا تىكىپ بارىگاھ.

چالىپ شادى تەبلى نەققارەنى،

سەپىد مۇرى، كارناي، سۇرنايىنى.

چېكىپ دۇمبا - دۇمباغا سەۋتۇ - سادا،

ھەممە چوڭ - كىچىك دىدىلەر مەرھابا.

كۈرەشچان ئەرلەر

مۇبارەز ئەرلەر پىغانى تاشپ،

بۇ لەشكەرلەرنىڭ ياتسەين تاپشۇرۇپ.

بۇلار كەم - كۈسەن راستلاپ تاپشۇرۇپ.

بۇلارغا بېرىپ نەچچە تۇغلۇق ئەلەم،

بۇلارنى ئەدەد قىلدى سۈردى قەلەم.

بۇ لەشكەرى ئىدى ئىككى مىڭ يەتتە يۈز،

ئۆزىدىن ئىشتىپ دېدىم ئۇشبۇ سۆز.

ئۆزارتىپ چىقىپ خان خوجام پادىشا،

باقىپ قىلىگە قىلدى ئاندىن دۇئا.

ھەممە چوڭ - كىچىك يىغلاشپ زار - زار،

مۇسبەتتە بولغان كەبى ھازادار.

ئۇلار قىلدى بەئىداز خەتمە دۇئا،

ھەممە چوڭ - كىچىك يىغلاشپ ئەلۋىدا.

دوبۇلغا قۇياق، جوببە ھەم ئوق ياراق،

بۇلار كۆك تۆمۈر بولدى باشتىن - ئاياق.

بۇ لەشكەرگە مەنسەبىنى تەيىنلەدى،

كى ھەركۈن ھېسابىنى ئالغىن دېدى.

بۇ لەشكەرگە خاتىپ جوجامدۇر ئېمىر،

كى ساھقا ئوسام ئاخۇندۇر ۋەزىر.

بۇ تالى مىراپ بولدىلار دادخاھ،

ھەمە لاۋۇ - لەشكەر قىلىپ ئەزىمى راھ.

مۆھۈرنى موللا مۇساقارى ئاسىپ،

بۇلار ئارقادىن كەلدى بىر - بىر باسىپ.

بولۇپ پىشى لەشكەر بۇ روزى تۆرە.

قوشۇن، ئالدىن يۈرگۈچى قوشۇن

شەھىد بولدى ئەجرىنى ئاندىن كۆرە.

كېيىپ جۈببە - جەۋشەن بۇ روزى قىمار،

كېيىم

بولۇپ كۆك تۆمۈر يولدا دىڭما بولار.

يول

تۇرشاۋۇل

ساۋۇت، تۆمۈر

بۇ سايرامدىن موللا مۇسا خاتىپ،

بېرۇر يول خېتى خەلقنى باجلاتىپ.

كېلۇر ئارقادىن خەلقنىڭ ئاۋازەسى،

كى ئاللا دىبان قىچقۇرۇر بارچاسى.

قاتىلدى بۇ لەشكەر خوجامغا كېلىپ،

سوراپ ھال - ئەھۋال پۇرسىش قىلىپ.

ئېسەنلەشمەك

بۇ شەھىيار، كۇچارنىڭ سەھراسىدىن،

كېلىمىز دىدى سىدىقى ئىخلاسىدىن.

بۇلار ئەزىم ئېتىپ يۇردىلەر شالدىراڭ،

يۈرۈڭ يول ئۆزى تېز بولۇپ ئالدىراڭ.

كۇچاردىن چىقىپ يۇردىلەر چاشتگاھ،

بۇ سۈرئەت بىلەن ئەيلەدى ئەزىم راھ.

قۇياشقا بولۇپ بۇ قۇياش راھبەر،

قۇياش كەينىدىن يۈردى ئەھلى سەپەر.

قۇياش بولدى مەۋرەپ سارىغا ناھان

قىزىلغا يېتىپ باردىلەر ئول زامان.

كۈن ئولتۇردى مەغرەپ سارىدا قىزىل،

قىزىللىق ئىچىدىن كۆرۈندى قىزىل.

دېدىلەر بۇ يۇرتنىڭ ئاتىدۇر قىزىل،

ئىمارەتنىڭ تۇپراغىدۇر قىزىل.

لى دەريا ئاقادۇر، ئاتىدۇر قىزىل،

يانا ئابۇجارى ئاقادۇر قىزىل.

شاۋقۇن، دولقۇنلاش

كىيىم - كېچەك

بۇ قىزەم جۇۋانلار سالاھى قىزىل،

بۇ قىزلار قارادۇر، ئىچىدۇر قىزىل.

قىزىلنىڭ ئىچىدىن چىقىدۇر قىزىل،

قىزىلنىڭ بۇ تۇرغان يېرىدۇر قىزىل.

ئانى يۈرگۈدۈم بىر مائى قىزىل،

قىزىلغا بۇ ۋاقىتتا كۆرۈندى قىزىل.

قىزىل كەتدى ئالەم كۆزۈمگە قىزىل،

ئانىڭ ھىجرىدە كۆزدە ياشىم قىزىل.

قىزىل ئاقتى ئەتراپى بولدى قىزىل،

قىزىللىق قىزىلدۇر سەرەشكىم قىزىل.

قىزىلغا تۇشۇپ تىكتىلەر بارىگاھ،

ھەممە لاۋۇ - لەشكەر بۇ خەيلى سىپاھ.

بۇ سايىرامغا ئاغلاندى ئاۋازەسى،

بۇ سايىرام ئىرۇر ئاقسۇ دەرۋازەسى.

قىزىلدا يار ئەركەن ئۇلۇغ بىر بۇزۇكۋار،

قىلىچ بۇغراخان غازى ئاتلىق مازار.

قوشۇلدى قىزىل كەنتىنىڭ جەمئىسى،

بۇ شەيخۇ، ئىمام باشلىغان مەھەللىسى.

يانا نان - توقاچ، سۈت - قېتىغ، ئوت، ئوتۇن،

بالا - بارقاسى ھەمە ئەرۇ - خوتۇن.

ئەلىپ كەلدى نەزرى كالا بىرلە قوي،

ئانى داشقا سالىدى قىلىپ يېدى بوي.

سالىپ سەھنىگە زىلچە بىرلە كىگىز،

ئالىپ كەلدى نەزرى يەنە نەچچە قىز.

دۇئا قىلدىلار قىزلارغا باقمادى،

سەپەر ئۈستىدە قىزلار خوش ياقمادى.

ئالدىغا چىقماق،

قىرمىس بۇلاق خەلقى ھەم پىش باز،

قارشى ئالماق

ئالىپ كەلدى ھالىچە نەزرى - نىياز.

يايلاقلارغا نەزرى ئالىپ كەلگەن ئات،

بۇ جابدۇق بىلە ئەيلىدى ئىلتىپات.

خالايقىلەر قىلدى خوجامنى تاۋاپ،

بولۇپ بى گۇناھ، تاپتى بولغاي ساۋاپ.

تاۋابىدىن كېيىن بەئىداز خەتمى قۇرئان،

بېكەت

خوجام ئىختىيار ئەتتى سايرام سىيان.

بار ئەردى شەھەر ئالدىدا لەنگەرى،

ھېكىم بەگ ئىشىگە يۇرت سەردارلىرى.

بۇ ئاخۇنۇ - ئەشرەپ، خەلىپە - ئىمام،

ھەمە چوڭ - كىچىك يۇرت خەلقى تامام.

كېلۇر ھەر تەرەپتىن بۇ نەزرى - نىياز،

باشى ئات، كالا، قوي، چامغۇر - پىياز.

ئىتتىپاققا كىرمەك،

زىيارەت قىلىپ دەستى بەيئەت بېرىپ،

تەۋەلىك بىلدۈرمەك

قىلىپ ھال پۇرسىش نەسىھەت قىلىپ.

چالىپ ناغرى، نەققارە شادىيانەنى،

نەچچە داشلارغا دۈملەدى شادەنى.

ھەمە چوڭ - كىچىككە بېرىپ ئابۇ - ئاش،

ۋىدا قىلدى مەغرەپ سارىغا قۇياش.

بۇ مېھمانلارغا تۇتتىلەر سىن چاي،

دېدى بارىكالا بىلەن ھاي - ھاي.

نەچە توپ بولۇپ قىلدى نەغمە نىگار،

بۇ سۇرناي، قالۇن، راۋابى، ساتار.

ھەمە مەست بولۇپ قىلدى رەقىسى ساما،

نە ياش - قېرى بىرلە باباۋۇ - ماما،

+++++

بۇ دۈشمەن كۇچاردىن خەبەر ئاڭلاشپ،

بۇ زىخۇيۇ مەيمەيچى كەتتى قاچىپ.

بۇ قالغانلىرى ئىككى يۈزدىن ئوشۇق،

كۆچۈپ ئۆيدىن - ئۆيگە توشۇيدۇ توشۇق. يۈك

كېلىپ ئالدىدا پەھلىۋانلار ئاتىپ،

چوماق، نە يىزەچى كەلدى ئەمدى يېتىپ.

يېتىپ كەلدىلەر زەمبىرەك بىرلە پور،

بۇ مەنچىڭلارغا لازىم بولۇپ ئەمدى گۆر.

بۇزۇپ ئوت قويۇپ داڭ بىلەن جاڭزانى،

تامام ئۆلتۈرۈپ ئالدى كاللاڭزانى.

.....

بۇ باي شەھىرىنى قىلدىلەر جا بەجا،

بۇ ئاقسۇ سارىغا قىلىپ ئەزمى راھ.

قويۇپ دادى خاھ بىرلە قازى كالان،

دېدى قىلماسۇن بىر - بىرىڭ تالاڭ.

كىشىنىڭ مالنى كىشى ئالماسۇن،

كىشىنىڭ دىلىنى كىشى چەگمەسۇن.

بۇلار ئەزىم ئېتىپ يۇردى ئاقسۇ سىيان،

باھادۇر سەيد غازى ساھىپ قىران.

.....

خوجام ئاتلانپ قۇش تامدىن يۈرۈپ،

كېلىپ مار ئاقچى لەبىگە تۇشۇپ.

ئاقىپ ئابى دارياۋۇ ئابى مۇزئارت،

تىكىگىلەر دېدى بارگاھ بىرلە كات.

بۇ يايلاق ئېرۇركىم چۈمەنزارلىق،

كى بۇلبۇللار سايىراپ خۇش ئاۋازلىق.

سۈپ - سۈزۈك سۇ

بۇ چەشمى زۇلالغا ھەريان ئاقىپ،

كۆڭۈللەرگە تۈرپە ھەجەپ خوش ياقىپ.

بۇ دەريا سۈيى ئەردى مۇزدىن ساۋۇق،

ئانىڭ رەڭگى ئاق ۋە ئەسەلدىن پۈچەك.

يۈرۈر ئويناشىپ قوينىڭ قوزەسى،

يۈرۈر تىۋەلەر بۇزەلەر تودەسى.

سېپىل ئۈستىنى قىلدى ناغراخانە،

بۇ دەريا لەبىنى قىلىپ چايخانە.

مۇزات دىمىگىل بەلكى ئابى ھايات،

بۇ تومۇز كۈنلىرى تەشئالەرگە نەجات.

ھارپ تەشئالەپ كەلسەلەر ئات - ئۇلاق،

قونۇپ يايلاسا بولغۇسىدۇر، بىراق.

بۇ يەردە تۇرۇپ ئەمدى بەش - ئالتە كۈن،

ھەمدەم ئالىپ، ئات - ئۇلۇق تىنجىسۇن.

دېدى مۇز دابانغا كىشى ماغدۇرۇڭ،

بۇ ئۆرتە قاراۋۇلنى قويماي بۇرۇڭ.

ئىلەدىن ئەگەر كەلسە نۇرغۇن چېرىك،

ئاراغا ئالىپ بىزنى قويماس تېرىك.

كى يول توسقالى قويدى بەش يۈز كىشى،

نە يەرگە يېتۇر بۇ پەلەك گەردىشى.

+++++

باش تەرگۈچى

كەل ئى خوشەچىن ئەيلەگىل داۋىيان،

بايان شامنى ياندۇرماق

قىلىپ ئاقسۇدىن شەمى سۆزى بايان.

خوجاملار قىلىپ مەسلەھەت ئانچۇن،

خىيال ئەيلەدىلەر يەسەرۇ - يەمىن.

دېدى نەچچە كۈن مۇنداق بولساق ھايل،

دۈشمەن لەشكىرى كەلگۈسى ئېھتىمال.

ئانىڭ بىرلە بىز ئەيلەسەك كار - زار،

ئەگەر بەرسە نۇسرەتنى پەرۋەردىگار.

بۇ دۈشمەن قولىدىن بولۇرمىز ئامان،

يېغى كۈچ كېلىپ ئالسا بىزگە يامان.

بۇ تاغ دامنى بولغۇسى شۇرى شەر،

ئىشكىمۇ - ئىشك

مۇسۇلمانلارنى ئەيلەگەي دەربەدەر.

ئىلە يولىنى ئالسا بىزدىن توسۇپ،

كېتۈر باي، سايرام سارى قول قويۇپ،

بۇ مەنچىڭ كېلۇر مۇز داباننى ئاچىپ،

دېدى بىز بارۇرمىز قايرەگە قاچىپ.

يېغى لەشكەر مۇنداق كەلمەستەراق،

بارالى ئانىڭ ئالدىغا تېزراق.

كى ئىلدام بارالى، كىشى تۇيماسۇن،

تۇيقسىزلا دۈشمەن كېلىپ قالماسۇن.

يېغى لەشكەر مۇزدا باندىن تۇشۇپ،

ۋە يا ئالسا يۇلغۇن راباتتىن تۇشۇپ.

دېدىلەر بۇ ۋەقتىدا تومۇزدا ھاۋا،

ئىككىنچى

بولۇر تاغ ئىچى سانئى كەربالا.

بۇ مەنچىڭ ئالۇر بىزنى چۆلگە قاۋاپ،

بولۇرمىز دېدى تەشەنەلىكتىن خاراپ.

پېشىندىن كېيىنراق نامازى دىگەر،

بۇ چارلامچىلار يولغا كىردى بەدەر.

ئىدى نىسپى شەب قارا يۇلغۇن يېتىپ،

ھەمە ئۇيقۇدا مۇردە يەڭلىغ يېتىپ.

بۇ لەڭگەردە دۈشمەندىن يوق ھېچ ئەسەر،

بۇلاردىن ئاللاي يەردىن خەبەر.

تېرەكنىڭ يۇۋىدە ياتۇر ئون كىشى،

دېدىلەر بۇ تاغشىغا كەلگەن كىشى.

تۇرار ھەر بىرىنىڭ يېنىدا چوماق،

بولۇپ تەككىيە ئورنىدا ئىككى قۇلاق.

ئوزۇق

پۇتىدا چورۇق، خالتىسىدا نورەك،

خورەك تارتىشىپ مىسلى بىر زەمبىرەك.

دېدىلەر بۇ پاۋانلار ئوڭدا ياتۇر،

تۈشىدە كۆرۈپ ئەمدى بىزنى تۇتۇر.

ئىنىڭدىن ئۆتۈپ تاپتى بىر خالەنى،

بۇ موللا پۈتۈپ بىر پارچە نامەنى.

دېدى: چارلىدۇق بىز بۇ يۇلغۇن قارا،

بۇ يەرتىنچلىق يوقتۇر ھىچ ماجارا.

بۇ يەرگە غەلەتتۇر يېغى كەلگەنى،

ئامانلىق دېدى كۆرسۈتۈڭ بەلگەنى.

يەر نامى

ئىككۈلەن ياتىپ شاختۇرا ئەزم ئېيتىپ،

بۇ سەككىز كىشى جامغا كەلدى يېتىپ.

ياۋۇق يەتتى مەھەللىگە ئول زامان،

بۇ ئۆرتەڭ ئىچرە ھەم تىنچ - ئامان.

قورقۇنچ بىلەن

كى بىر - بىر باسىپ كەلدىلەر ۋەھىمناك،

جاڭ ئۇرىدىغان

بۇ ئۈچ جىڭغا جىڭچى چىقىپ ئۇرار تاك - تاك.

جىسەكچى

بۇ ئات تاۋۇشىدىن ئىت خەبەر ئېلىپ ئاڭلاشپ،

ئىشەك ھاڭراشپ ھەم قاچىر ماڭلاشپ.

بۇ ئىتلار قاباشپ سالىشتى غۇرۇ،

خەبەر ئالماسۇن دېدى بىزدىن بىرۇ.

بۇ جاڭگال سارىغا بولار ئەزم ئېيتىپ،

تۇپۇرلاپ بولار كەلدى سۇغا يېتىپ.

دۇبە ئۈستىگە چىقىنلار قاراشىپ،

تاۋۇش قىلمايىن بىر - بىردىن ماراشىپ.

كۆرەركىم بۇ يىغىغاڭدا ئوتلار كۆيۈپ،

ئەسكەر خانە، گازارما

سېپىل ئۈستىدىن تۇغ - ئەلەم بەلگۈرۈپ.

ئاق ئۆي ئالدىدا شەمئە پانۇسلارى،

يۈرۈپتۇر جىسەم نەچچە جاسۇسلارى.

ئانىڭ بەئزىسى جىڭ بىلەن جاڭ سوقۇپ،

ناغرا

يۈرۈر بەزىسى تەبىل بىلەن دۇمباق سوقۇپ.

كى تاڭ - تاڭ قىلىپ لەشكىرىنى جىساپ،

قىلىپ بەزىسى ياتقاننى ھىساپ.

بۇ يىغىغاڭ ئويۇپ چۆرىسى لاي سېپىل،

قارا ۋە قىزىل سىرلانغان نەچچە خىل.

بۈگۈن - ئەرتە بويىغى تەبرە مەس،

كى مۇندىن تولا تۇرماقم خوپ ئەمەس.

بۇ ئات يورتۇشۇپ يولغا كەتتى بەدەر،

مابادا بولۇر ئەمدى خەپۇ - خەتەر.

ئىتتىك

بولۇپ بادى سەر - سەر مەسەللىك ئاتى،

شامال

قاباشىپ تۇرار جورغا تىگىنىك ئېتى.

كېلىپ جورغادىن ئىچتىلەر ئىچتىلەر ئابى پاك،

تۇپراق

بۇ سۇ جورغادىن جورقىراپ سۈيى خاك.

بۇ مەشرىق سارى بەردى سۈيى نىشان،

مۇنەۋۋەر بولۇپ ئەمدى روشەن جاھان.

بۇ سۇدا تاھارەت قىلىپ تېز - تېز،

قوپۇپ يولغا كىردى دەستە خىز.

كېلۇر مەھەللىدىن شەۋتى بانگى ناماز،

ئوقۇشتى بۇلار تاغ ئۈزە تاڭ ناماز.

نامازدىن يانىپ يولغا بولدى راۋان،

جاناپ سەيد غازى ساھىپ قىران.

كېلىپ بارىگاھ ئىچرە بەردى سالام.

خوجام بەردى ئاندىن جاۋابى سالام.

بۇ مەنچىڭ دېدى بۇ مەھەل قايدادۇر،

بۇلار ئەيدىلار جامدا يىڭغاڭدادۇر.

+++++

كەل ئى ۋە ئىزىڭى ئەيلەگىل داۋىبان،

بۇ سايدى ھېكىمدىن كى بىر داستان.

بار ئەردى بۇ ئاقسۇدا بىر نابىكار،

ئىتايچى دىگەن كەنتىدە جايى بار.

ئانىڭ ئاتىدۇر ئەنجانلىق قۇزى،

كى داڭداردۇر پىشەنىڭ توڭگۇزى.

ئىدى ئىككى يۈز ئەندىجان لەشكىرى،

كى تەييار ئىسلامغا ئوق ئاتقالى.

بۇ لەشكەر باشى باي مۇھەممەت ئىدى،

قۇزى ھەم ئانىنىڭ بىرلە بارغان ئىدى.

ئابا مۇسلىم داستاندىكى

قالىپ داغۇلى، زەرقىدىن بىر ئۇرۇق،

ھەييارلارنىڭ نامى

كېتىپ دىنۇ ئىمانى قالدى قۇرۇق.

سۈكەندىن چۈشۈپ خامپاسىدىن پۈتۈن،

ئانىنىڭ ئاغزىدىن ئوت مەقەدىدىن تۈتۈن.

بۇررا = ئۇستا، ھەربى =

ئۆزى سۆزگە بۇررا ۋە ئەردى ھەربى،

دۈشمەن رەقىپ

شاياتۇن ئاغا كۈن ئالۇر يالبارىپ.

بۇ شەيتان قۇزى قاشىغا كەلمىگەي،

مۇبادا ئۇنىڭدىن زىيان يەتمىگەي.

بۇ ئاخۇن ئەشەرەپكە ھەم يارۇ دوست،

بۇ ئىشان خەلىپە ئاغا مەغزى پۇست.

بۇ ئەھلى سىپاھ، چوڭ - كىچىك بەگ - بىگەت،

كېلىڭ قۇزى باي دىمەين نارى كەت.

بۇ سوڭۇ قىمار بازغا ئۆلپەت ئىدى،

بۇ لولى سەتەڭلەرگە چۆپقەت ئىدى.

ئاڭا يوق ئىدى ھىچ ئۆيى بارماغان،

ئاڭا قالمىدى ھىچ ھۈنەر قالماغان.

يالاپ تەشمىگەن قالمادى مىس تاباق،

تالاڭغا كېتىپ قالمادى ئات - ئۇلاق.

تۇغۇلغان يېرى بار باشى يول ئېرىق،

يامانلىق قىلىپ ئېلىگە بولدى قىزىق.

ئارادا بولۇپ ئەل ئۇنى خاھلاماي،

تەرەپ

كى بولماس مۇنى بىر سىيان پالاماي.

ياتىپ تىڭىزدا قالمادى نەرسەسى،

يانا بەڭ، تاماڭ، چولاق غاڭزاسى.

ئانىڭ باشىغا كەلمىگەن يوق ھىچ ئىش،

بۇ غۇربەت بىلەن ئۆتكۈزۈپ يازۇ - قش.

كېلىشەڭگۈ ھەم ئۆزى كالتەك ئىدى،

بۇ قىلغان ئىشى بەلكى تەمتەك ئىدى.

تىرىكلىك ئىلمى

بىلۇر ئەردى بولمىسا ئىلمى مائاش،

بۇ خۇشخۇيلىغىدىن ئىدى ھال سوراڭ.

ئاتاسى ئۇنىڭ ئەردى شاھ سالى باي،

بايان ئەيلەين مەخپىي سۆز قالمايغاي.

ئېغىلدا كالاسى قوتان بىرلە قوي،

يەنە يەرۇ - سۇ ئەردى با ئابروي.

بېرىپ پۇل مالدىن ئوشۇر ھەم زاكات،

ئىشىكىدە تۇرغان نەچچە ئاختا ئات.

ئۆزى پەنج ۋاقىت ئەردى داخىل تەرىق،

ئاتاسى ئۆلۈپ گۆرگە قويدى تەرىق.

يامانغا نە مۈلكۈ، نە پال، نە مال،

نە ئەھلى ئايال، نە ھەرەم، نا ھالال.

يامانلىق قىلغۇچى

ئوغۇل كىم ئەگەر بولسا بەدكار دۇر،

دېمەنكىم بۇ ئوغۇلغا دەركاردۇر.

يىگىل، ئىچكىلۇ ئەيلە خەيرۇ - ساخا،

بۇ ئۆمۈر - يۇ، دۆلەتتە يوقتۇر ۋاپا.

زېمىن بولسا قويماي ئانى ۋە خېيە قىل،

قوبۇل قىلسا شايدە خۇدايى جەلل.

بۇ قۇزى ئىدىكىم يىتىم سوداگەر،

يۈرۈر تاغۇ - تاغ، كەنتىمۇ - كەنت دەربەدەر.

ماتائى، خاتۇنلارغا ئەڭلىك - ئۇپپا،

كېچە خالى قالسا چىقىپ شە سۇپا.

بۇ تاغ خەلقىگە ئەردىلەر ئاشنا،

كىشى يوق ئىدى ئاڭا نا ئاشنا.

ئەگەر ھەركىشى كۆرسەلەر قۇزنى،

قىلىپ باش ئۇچى، قۇزغا قۇزنى.

تىغىن ۋاقتىدا بارسا تاغقا ھارپ،

بۇ مېھمان ھارپ كەلدى ئۆيدە ياتۇر،

بۇ ئۆي ئىگىسى خىرمانغا كېتۇر.

قۇزى باي بۈگۈن كېچە ئۆي ساقلاسۇن،

ئاتىنى بىدە، ئارپاغا باغلاسۇن.

بۇ مېھمانغا ئورۇن تۆشەكنى سالىپ،

دىدى ئەندەكى ئىستىراھەت قىلىپ.

قۇزغا يىغىپ ھەم سالىپ كۆرپەنى،

كۆڭۈل خوش قىلىپ قىلدى ئەل ھۆرپەنى،

ھۈنەر

نەچچە كۈن بۇلار ياتتىلار جامدا،

كى ھەركۈن ئويۇن كۈلكە ھاڭغا مادا.

بۇ تاغشىغا ھەركۈن كىشى ماڭغۇزۇپ،

كى قويماي بارادۇر ئارانى بۇزۇپ.

بۇ ھەر كۈندە تاغشىنچى بارىپ كېلۇر،

قاراسنى كۆردىلەر قاچىپ كېلۇر.

كشى بولسا ئانىنىڭ ئىچىگە كىرۇر،

يىغىلغان چېرىكى ئانىنىڭ قانچە دۇر.

بۇ تاغشىنچىلار تولا يالغانچىدۇر.

بارىپ كەلگەنى لاپ ئۇرۇپ داغلاشپ،

كۆزى بىلەن كۆرسۇن ئانى چاغلانچى.

قۇزى ئەردى سايدى ھېكمىگە ئىناغ،

بۇ ئىشقا مەن باراي - مەن سىناغ.

قۇزى ئەيدى تاغشىن بارۇمەن دىدى،

بۇ ئىشنى قىلىپ ئوخشاتۇرمەن دىدى.

يەنە بارماغم، كەلمەگىم ئىككى كۈن،

خوجامنىڭ قاشىدا تۇراي ئىككى كۈن.

بۇ مۆھلەت بىلەن قۇزى كەتتى بەدەر،

ئىت

بارىپ ئاق بۇلۇڭغا سەگى بى پەدەر.

بىراۋدىن سورادى خوجام قايدادۇر،

زىيارەت قىلۇرمەن جانىم تەندەدۇر.

بۇ كۈندە خوجام مەنزىلى چارقىچى،

كېڭەشتۈك بۇ يۇرت خەلقى بارماقچى.

ياراشىپ ئىدۇك ئالدىغا پىش باز،

دېدى قىلمادۇق ھىچ نەزرى - نىياز.

بارادۇر بۇ يۇرت خەلقى نەزرى ئالىپ،

خوجام پادىشاھنى زىيارەت قىلىپ.

دېدى تاپقانى ئات، قويۇ، كالا،

دېدى نان، توقاچ، سۈت - قايماق تولا.

قىلىپ ھەركىشى قۇۋۋەتچە نىياز،

تۆگە

باشى تىۋەدۇر، ئاخىرىدۇر خوراز.

ئانى تاپماغان يۇداسىن ئوتۇن،

كشى قالماين ماڭدىلار ئەر - خوتۇن.

قۇزى ھەم سېمىز قوينى قىلدى ئۇچا،

ئۇچا خان - تۇقاچ بىرلە باردى دۇچا.

كېيىپ ئەڭنىگە ئەندىجانچە لىباس،

قوتانچە قىلىپ سەللەسنى ئاساس.

گۈللۈك، گۈل چەككەن

پۇتىغا كېيىپ مۇزائى ھەككە دار،

ئۆتكۈر، پارقىراق

بېلىگە ئاسىپ خەنجەرى ئابىدار.

ئىچىگە كېيىم نىمچە ئى بەقەسەم،

قىلىپ بىز تەرەپ ۋەھىمى ئەندىشە ھەم.

تېزىپ خۇنغا كەلدى ئۇچا بىرلە نان،

جانابى سەيىد غازى ساھىپ قىران.

كېلىپ بارىگاھ ئىچرە بەردى سالام،

خوجام بەردى ئاندىن جاۋابى سالام.

سوراپ ئىستەدى قىلدى ئاندىن دۇئا،

يىغا

قۇزى گىرىيە ئەيلەپ قىلىپ ئاھ - ۋاھ.

كېلىپسىز بۇ يەرگە نە يەردىن دېدى،

دېدى زاتىڭىز قايسى شەھەردىن دېدى.

دادامىز كېلىپ ئەردى شەھرى بۇخار،

ئۆزى سوداگەر ئەردى ئەھلى تۇجار.

كى بولغان ئىكەن ئاقسۇدا جايىدار،

مېنىڭدىن بۆلەك ئىككى پەرزەندى بار.

دادام ئالتە يىل بولدى قىلدى ۋاپات،

ئانامىز بۇ ۋاقتلاردا باردۇر ھايات.

بۇ ئۆيىدە نەچە ئەبىرە ۋە نەبىرەسى،

ئۆزۈمنىڭ بەش - ئالتە بالا بارقەسى.

دېدى تاققا كەلدىم تىجارەت ئۈچۈن،

كېلىپ ھەزرىتىڭىزگە زىيارەت ئۈچۈن.

كۇچادىن خوجام چىقتى ئىسلام ئاچىپ،

جاھاندىن ھەممە كۆپرۇ زۇلمەت قاچىپ.

كېلىپ باي ۋە سايرامنى ئالدى تامام،

تۇرۇپ خىزمىتىدە ھەممە خاسۇ ئام.

دېدى خۇش خەبەرنى پەقىر ئاڭلادىم،

غازاتقا پەقىر ئەمدى بەل باغلادىم.

جانابىڭغا كەلدىم كەلدىم پەقىر قوللارى،

باقۇرمەن ئەگەر بولسا دۇلدۇللارى.

مېنىڭكى مۇرادىم ئىرۇر سۈبىي - شام،

بەھەم بولسا خىزمەتتە تۇرسام مادام.

بەھەم = بىرلىكتە، مادام

= ھەمىشە

مۇسۇلماننى كامىل ئىكەن قۇزى باي،

مۇڭا ئاش قويۇڭ بەئىدازان سىن چاي.

يۈرۈپ ئىككى كۈن باردى ھەرقايان،

بۇ لەشكەر بىلەن خۇرەمۇ - شادىمان.

تامام ئۇقتى ئۇ سىرى ئەسرارنى،

دېيىشتى بۇلار رازى پىنھانى.

ئارادا دىمەي ھېچ سۆز قالمادى،

بۇ جاسۇسلىغىن ھېچ كىشى بىلمەدى.

ئىرادە قاچان ئاقسۇغا ماڭغالى،

ھەمىشە مۇسۇلمانلار كىز تۇتقالى.

ھېكىم چېرىك بىلەن جامدا ياتۇر،

بۇ جامدىن بۇيان مىدىرغانى تۇتۇر.

بۇ يىڭىغاڭنىڭ ئالدىدا قۇردۇردى دار،

ئاسغىلىق ئۆلۈكلەر تۇرادۇر قاتار.

ئۆلۈبدۇر دېدى يۈزدىن ئارتۇق كىشى،

قەپەسىدە تۇرادۇر كېسىلگەن باشى.

تىلەپ ھەزرەتىڭنى ھەمە چوڭ - كىچىك،

ئۆتەرگە يولى يوق، كېچەرگە كېچىك.

بۇ يەردىن ھايات بولمايىن ماڭسالار،

خوجام بىر بېرىپ ئاشۇنى ئالسالار.

ھەمە چوڭ - كىچىك ئەيلەشپ ئارزۇ،

كى ھەزرەتلىرىنىڭ دېدى ئاقسۇ.

قاراپ يولغا يولغا بولدى ھەممە مۇنتەزىر،

قارىغۇ

يېقىندۇر كۆزى ئەمدى بولغاي بەسر.

خوجامغا بۇ سۆزنى بىر - بىر دېدى،

بۇ تەدبىرنى ھەرگىز كىشى بىلمەدى.

نامازشام بىلەن بۇ سەگى بىپەدەر،

كېلىپ ئاق بۇلۇڭ يولغا كەتتى بەدەر.

ئاقسۇدىكى يەر نامى

ئۆتۈپ ئۇشبۇ قوچقار پاتماسدىن،

ئاقسۇدىكى يەر نامى

يۈرۈپ سائەتى ئۆتدى ئوغراقىدىن.

ناماز ۋاقتىدا قارا يۇلغۇن كېلىپ،

ياتىپ سائەتى ئەندەك ئارام ئېلىپ.

بۇ تۆرتىنچى كۈن تۇش بىلەن جامغا.

يېتىپ كەلدىلەر ئۇشبۇ يىغىغا.

چادىردا ھېكىم بەككە تەئىزىم قىلىپ،

بۇ ھارماڭ دېدى قۇزغا سۆز قاتىپ.

دېدى قىلدىڭىزمۇ خۇجامنى تاۋاپ،

كېلىپسىز قارارىدا كايىپ - جاۋاپ.

بۇ ۋاقتا دېدى خوجالار قانداقۇر،

چېرىكى دېدى قانچىلىك باردۇر.

ئىككى مىڭدىن ئازدۇر، مىڭدىن ئوشۇق،

بۇ چېرىكنىڭ ئالدىدا ئول بىر قوشۇق.

ئانىڭ ئاتلىقى ئاز، تولاسى يايلاق،

يانا بىر تۇلۇم ئوزۇقى، بىر تايلاق.

بۇ ئەل ئەسكەرى باي - سايرامدىن،

كېلىپتۇ بۇلار جاڭگالۇ - تاغدىن.

بۇ شەھىيار، كۇچار كەتدى كورلا، بۇگۇر،

ئانىڭ ئازراقى بۇ تەرەپكە كېلۇر.

بۇ مىلتىقۇ - ئوقياسى بەش يۈزچە بار،

ئانىڭدىن بۆلەك كەلگەندۇر ھاشار.

ياتار مەنزىلىدۇر ھېلى شاختۇرا،

بۈگۈن ياكىلۇر ئەرتە يۇلغۇن قارا

بۇ ۋاقىتتا نوخشا دىگەن تاغدا،

يادا قىلدۇرۇپ ئوت قۇرۇش چاغدا.

بۇ قۇربان دىگەن ھەمەنىڭ ئۇستاسى،

ھەمە مالچىلانىڭ گۈل دەستىسى.

يادا قىلۇر مالچىلار مال بېرىپ،

ئانى ھەم ئالۇر ئۆز مالنى باقىپ.

ئۆزى ئەھلى دۆلەت ئىرۇر ئەغنىيا،

خىيالىم ئالىپ كەلسە قىلغاي يادا.

ھاۋانى تۇتۇپ قالسا ناگاھ جۇدۇن،

سۇ ئۈستىدە بولغاى بۇلار بىر قۇيۇن.

ئۇلارنىڭ ئىگىن - ئايغى ھۆل بولۇر،

قىيانلار كېلىپ چۆللە رەم كۆل بولۇر.

چىقۇر كاردى ھەمە جابدۇق - ياراق،

ئۇلار ھۆل بولۇر ھەمە باشتىن - ئاياق.

پاناقاپ كىرەر ھەممىسى دالداغا،

قانلىق كېچە، كېچىلىك

شەبى خۇن ئۇرالى سالىپ كالاغا.

ھۇجۇم

بۇ سۆزنى ئىشتىپ سايىد بەگ كۈلۈپ،

يانا قايتا باشتىن تىرىلدى ئۆلۈپ.

كېڭەشلىك ئىكەنتۇق بۇ باي قۇزى،

دېدى زەرقى داغۇلنىڭ نەق ئۆزى.

يېڭى كەلمەدى ئۆرتەدى ۋەھمەسى،

بۇ تاغنىڭ ئۇزاقراق دېدى پەللەسى.

ئىبەر سە بېگىم دورغا يا كاھىنى،

چىقىمچى

سۈرۈپ كەلتۈرۈر ئۇشبۇ غەممازەنى.

بۇ ماڭغان كىشى نىسبى شەبدە بارۇر،

ھايال بولماسا تۇش پېشىنگە كېلۇر.

ھېكىم بەگ ئەبەردى ئاڭا كاھىنى،

كى تەبىس قىلىپ بەردى دىڭماۋىنى.

ئۇچار قۇش كەبى يۈردىلەر تېز - تېز،

تاڭ ئاتقۇنچە باردى قىلىپ دەستە خىز.

ياداچىغا يەتكۈردى كاھى ھۆكۈم،

توقۇڭ ئاتىڭىزنى بارۇسىز چوقۇم.

كى ئانداغ يۈرۈپ تېز سۈرئەت بىلە،

بۇ جامغا تۇشتى پېشىن بىرلە.

كىرىپ كاھ بىلەن تۇردى تەئىزىم ئېتىپ،

ئەجەپ كەلدىڭىز ياخشى ۋاقىتتا يېتىپ.

دېدى قىل ھۈنەرنى ئىشك ئوخشاسۇن،

مابادا قىلىپ ئوخشاماي قالماسۇن.

قىلۇرمەن دېدى ساڭا كۆپ ئىلتىپات،

بۇ شۇڭقار، لاچىن، سېمىز يورغا ئات.

كېلىپ غۇسل ئەۋۋەل تاھارەت قىلىپ،

يامغۇر ياغقۇزغۇچى

ياداچى چوقۇر سۇغا كىردى بارىپ.

سېھىرگەر

قولغا ياداچى ئالىپ تاشنى،

مۇناجات ئوقۇپ تۆكتى كۆز ياشنى.

ياداچى يادا تاشنى چۆرۈپ تۇرۇپ،

ئوقۇپ ئايەتنى ئاسمانغا ھۇرۇپ.

كى بىر سائەت ئىچىرە تۇتۇلدى ھاۋا،

ئاسمان تەرەپ

بۇلۇت گۈكىرەپ بولدى سۈيى ساما.

نەل رەڭ

كۆكەردى ھاۋا ھەم بولۇپ نەل گۈن،

قاراڭغۇ كېچە

كى كۈندۈزكى كۈن گۈيا تېرە تۈن.

ھاۋا ئۆزى چاچماق چاقادۇر چاقنى،

كى دەريايى شۇردۇر گويىا ھەر ئاقنى.

خوجام ئول كۈنى چۆلگە كىرگەن ئىدى،

ھاۋا بولدى سۈرۈپ كېتەرمىز دېدى.

خوجام پادىشا ئول كۈنى مەھپەدە،

جاي ئىسمى

ھەمە لاۋۇ - لەشكەر ئۇزۇن ۋەقەدە.

بۇ باشتىن ئاياغى ھەمە بولدى ھۆل،

ھەمە دەشتى چۆل سۇ تۈرۈپ كۆلۈ - كۆل.

نامازشام ۋاقتى بىلەن تۈشتى يولغا رابات،

ئۆز ھالىچە قالدى قاين قالدى ئات.

بۇلار ھەر بىرى تاپتى بىر خانەنى،

ئانى تاپماغان تاپدى بىر خانەنى.

بۇ كېچە مۇسۇلمانلار ئاراپ ئالىپ،

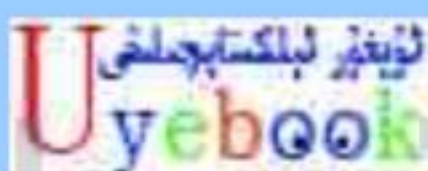
تۇرادۇر تاڭ ئاتقۇچى يامغۇر سالپ.

تۈگىدى

بايانات : ئۇيغۇر ئوغلى --- ھەۋەسكار تۈزگەن ھەرقانداق ئېلىكتاپنىڭ ئەسلى ماتىرىيالىنىڭ ئاپتۇرلۇق ھۆقۇقى توردىكى ئەسلى ئاپتۇرغا مەنسۇپ ! بۇ ئېلىكتاپلار پەقەت ئىشتىن سىرتقى قىزىققۇچىلارنىڭ ئوقۇپ پايدىلىنىشى ، ئۆز-ئارا پىكىر ئالماشتۇرۇش ئۈچۈنلا ئىشلىتىشكە بولىدۇ ، ئۇنىڭدىن سىرت سودا ئىشلىرى ياكى باشقا ساھەدە ئىشلىتىشكە بولمايدۇ . ئەگەر باشقا ساھەلەردە قانۇنسىز ئىشلىتىپ بىرەر مەسىلە كۆرۈلسە بارلىق ئاقىۋەتكە ئىشلەتكۈچى ئۆزى مەسئۇل !!!
ئۇيغۇر ئوغلى --- ھەۋەسكار بۇ جەھەتتە ھېچقانداق مەسئۇلىيەتنى ئۆز ئۈستىگە ئالمايدۇ !!!!
ئەگەر ئاپتۇرلۇق ھۆقۇقىمغا دەخلى يەتتى دېگۈچىلەر بولسا بىۋاستە ئۇيغۇر ئوغلى --- ھەۋەسكار بىلەن ئالاقىلاشسا بولىدۇ . ئېلىكتاپلار توردە تەمىنلەشتىن توختىتىلىدۇ !!!!!
ئۇنىڭدىن باشقا ئەگەر ئۇيغۇر ئوغلى --- ھەۋەسكار تۈزگەن ئېلىكتاپلارغا نىسبەتەن ھەرقانداق پىكىر-تەكلىپلىرىڭىز بولسا ، ئۇيغۇر ئوغلى --- ھەۋەسكار بىلەن بىۋاستە ئالاقىلاشسىڭىز بولىدۇ .

2008 - يىلى 2-ئاينىڭ 6-كۈنى

شەندۇڭ --- جىنەن

www.docin.com